S. RITUUM CONGREGATIO

I.

MEXICANA

R.mus D.nus Prosper Iosephus M. Alarcon Archiepiscopus Mexicanus Sacror. Rit. Congregationi ea quae sequuntur humiliter exposuit; — nimirum:

1.° Ex antiquissimo usu in plerisque ecclesiis huius dioeceseos loco Conopei apponitur ad ostium Tabernaculi, in quo Ss.ma Eucharistia asservatur, tabula quandoque ex metallo, quandoque ex tela acu depicta, vel etiam moderni temporis ex charta dicta oleographica in qua apparent symbola: Ss. Eucharistia vel Ss.mum Nomen Iesu aut alia huiusmodi, imo aliquando imago B. Mariae Virginis.

2.° In usu pariter antiquissimo loco antipendii, quod totam anteriorem partem Altaris tegat, penes aliquas ecclesias est parvum antipendium vulgo *Pallia*, circa dimidium metri habens ex quavis parte, quod suspenditur in medio Altaris.

3.° Tandem loco tintinnabuli pro Sacrosancto Missae sacrificio nonnullae Ecclesiae novissime coeperunt adhibere quoddam cymbalum dictum *Indorum Orientalium*, quod est ad modum magni catini semipendentis ab hasta lignea, et percussum ab acolytho sonum elicit.

Hinc idem R.mus Archiepiscopus ab ipsa Sacra Congregatione enixe postulavit: An tolerari possit in casu usus tum praedictae tabulae ad ostium tabernaculi loco conopei, tum enunciati parvi antipendii, tum demum supradescripti cymbali Indorum Orientalium?

Et Sacra eadem Congregatio an relationem subscripti Secretarii, audito voto Commissionis Liturgicae, omnibusque accurate perpensis, rescribendum censuit: Negative ad omnia, seu non convenire. Atque ita rescripsit, die 10 Septembris 1898.

L. ✠ S. L. M. Card. Parocchi

D. Panici *S. R. C. Secrius*

II.

VICENTINA

Proposito dubio a R. P. Iosepho Preto Sacerdote Dioeceseos Vicentinae: « Utrum in reditu in Sacristiam, absolutione ad tumulum expleta, in officiis et Missis cum cantu pro uno vel pluribus defunctis die septima, trigesima et

anniversaria aut etiam extra has dies celebratis, dicenda sit antiphona: *Si iniquitates* cum psalma *De profundis* et Oratione *Fidelium Deus?*

S. Rituum Congregatio, ad relationem subscripti Secretarii, exquisito voto Commissionis Liturgicae, omnibusque rite perpensis, respondendum censuit: *Affirmative* iuxta Rituale Romanum et decreta in una *Congregationis Canonicorum Regularium Lateranensium* ad 7 d. d. 2 Decembris 1684 et in altera *Florentina* d. d. 31 Augusti 1872.

Atque ita rescripsit, die 11 Martii 1899.

C. Card. MAZZELLA *S. R. C. Praef*

L. ✠ S. Diomedes Panici *Secretarius.*

III.

URBIS ET ORBIS.

Sanctissimus Dominus Noster Leo Papa XIII per Decretum Sacrorum Rituum Congregationis d. d. 27 Iunii superioris anni Litanias Sacratissimi Cordis Iesu adprobavit, illasque publice recitari vel decantari in Ecclesiis et Oratoriis dioecesium Massilien. et Augustodunen. atque Ordinis Visitationis B. M. V. benigne indulsit. Ex eo tempore Rmorum Sacrorum Antistitum et religiosarum Familiarum piarumque Consociationum petitiones ita frequentes ad Apostolicam Sedem pervenerunt, ut in omnium votis pateret esse

maiorem gloriam et laudem ipsius Sacratissimi Cordis cum incremento pietatis per invocationes approbatas ubique diffundi, prouti Ss. Nomen Iesu, per Litanias proprias, Rituali Romano insertas, in toto orbe catholico a Christifidelibus publica et communi laude celebratur. Accedit etiam quod Sanctissimus Dominus Noster pro devotione qua fervet erga Amantissimum Cor Iesu, atque studio remedium afferendi malis quibus magis in dies premimur, eidem Sacratissimo Cordi consecrare intendit mundum universum. Haec autem consecratio ut solemniore ritu fiat, triduanas preces, praedictis invocationibus adhibitis, propediem indicere decrevit. Eapropter Sanctissimus Dominus Noster ut Litaniae Sacratissimi Cordis Iesu iam probatae et et indulgentiis tercentum dierum auctae, ubique terrarum tum privatim tum publice recitari et decantari in posterum valeant, concedere dignatus est. Contrariis non obstantibus quibuscunque. Die 2 Aprilis 1899.

C. Episcopus Praenestinus Card. Mazzella

S. R. C. *Praefectus.*

L. ✠ S.

Diomedes Panici, S. R. C. *Secretarius.*

IV.

VELITERNA.

Hodiernus Magister caeremoniarum Basilicae Cathedralis Veliternae de observantia Caeremoniarum Episcoporum et decretorum S. Rituum Congregationis pro suo munere sollicitus, eidem Sacrae Congregationi ea quae sequuntur, pro opportuna declaratione, humillime exposuit; nimirum:

I. In praefata Basilica Cathedrali, celebrante Pontificaliter Episcopo suffraganeo, Canonicus qui Subdiaconi munere fungitur lecta Epistola, accepta ab Episcopo benedictione et tradito Missali clerico, pergit directe ad scamnum et sedet; quin sustineat Missale apertum, dum Episcopus Epistolam et Evangelium legit.

II. Presbyter assistens eidem Episcopo suffraganeo ad faldistorium celebranti non adstat, cum hic pariter Epistolam et Evangelium legit, sed cum Diacono et Subdiacono in scamno sedet.

III. Canonici eiusdem Basilicae Cathedralis cum in aliena Ecclesia sacras functiones solemniter peragunt, arbitrantur se posse uti privilegiis canonicalibus ex. gr. *Canone et palmatoria.*

Hinc quaeritur: Utrum servari queant su-

pradictae tres consuetudines vel potius habendae ut abusus?

Sacra porro Rituum Congregatio hunc supplicem libellum remisit E.mo et R.mo D.no Cardinali Episcopo Ostien. et Velitern. pro informatione et Voto, audito etiam, R.mo Capitulo Basilicae Cathedralis Veliternae. Postulatis Sacri Consilii postquam E.mus Vir satisfecerit per Litteras d. d. 19 elapsi mensis Martii cum adnexis documentis, sacra eadem Congregatio, ad relationem subscripti Secretarii, exquisita sententia Commissionis Liturgicae, et rationum momentis hinc inde deductis, rescribendum censuit:

Ad dubium *quoad primum*: Consuetudinem in casu esse abusum tollendum, et confer Caeremoniale Episcoporum, Lib. II. cap. VIII. n. 41. *Quoad secundum*, ut in primo et confer Caeremoniale Episcoporum Lib. I. cap. VII. n. 3. *Quoad tertium*, Canonicos praedictos uti posse Canone et Palmatoria tantum in Ecclesia propria, sicut Canonici in Basilicis Minoribus Urbis.

Atque ita rescripsit. Die 21 Aprilis 1899.

C. Card. Mazzella *S. R. C. Praef.*

L. ✠ S. Diomedes Panici *Secretarius.*

V.

URGELLEN.

Magister Caeremoniarum Ecclesiae Cathedralis Urgellensis summopere desiderans ut in sacris functionibus omnia rite et adamusin peragantur, de sui E.mi ac R.mi Domini Cardinalis Episcopi consensu atque mandato Sacrae Rituum Congregationi ea quae sequuntur humillime exposuit, nimirum:

Ex vigenti consuetudine et speciali privilegio Dignitates et Canonici Cathedralis Ecclesiae Urgellensis, habent Presbyterum assistentem et quidem Beneficiatum, in omnibus Missis conventualibus, tam in duplicibus in quibus Canonici inserviunt pro Diacono et Subdiacono, quam in semiduplicibus et feriis in quibus munus Diaconi et Subdiaconi a Beneficiatis impletur. Hinc quaeritur:

I. Utrum in Missis non pontificalibus ministrari debeant ampullae a Subdiacono, sive Canonico, sive Beneficiato, licet adsit Presbyter assistens?

II. (1°) Quo ordine procedere debeant Celebrans, Presbyter assistens, et ministri dum e Sacristia ad Altare pergunt et viceversa?

(2°) Utrum initio Missae Presbyter assistens

collocare se debeat ad dexteram Diaconi stantis a dextris Celebrantis?

III. An servari possit immemorabilis consuetudo, vi cuius Presbyter assistens infra cantum Hymni Angelici et *Credo* sedet ad sinistram Subdiaconi?

IV. An stante immemorabili consuetudine, possit Presbyter assistens se transferre una cum Celebrante ad cornu Epistolae, ibique stare a sinistris ipsius Celebrantis versus Diaconum, dum hic Evangelium cantat?

V. Utrum dum Diaconus ad credentiam accedit ut bursam cum corporali ad altare deferat, surgente Subdiacono, ut moris est, etiam assurgere teneatur Presbyter assistens, donec ipse Diaconus ad scamnum redierit?

VI. (1°) Utrum Presbyter assistens incensari debeat ante Subdiaconum, sive hic sit Canonicus, sive non?

(2°) An pacem recipere debeat a Subdiacono, postquam hic eam dederit Clero in choro?

(3°) An Subdiaconus, praesente Episcopo in Throno cum pluviali et mitra, vel cappa magna, dare debeat pacem prius Diacono, sit necne Canonicus, et postea Presbytero assistenti?

VII. An continuari possit immemorabilis consuetudo, qua post habitam concionem coram Pontifice in Throno assistente, Presbyter assistens se locat in plano cum palmatoria a sini-

stris Diaconi, dum hic confessionem cantat ex libro?

Et Sacra eadem Congregatio, ad relationem subscripti Secretarii, exquisito voto Commissionis Liturgicae, omnibusque accurate perpensis, rescribendum censuit:

Ad I. *Affirmative.*

Ad II. *Quoad primam partem* semper procedant, in casu, unus post alium, et Presbyter assistens incedat ad sinistram Celebrantis.

Quoad secundam partem, praedictus Presbyter assistat ad dexteram Celebrantis.

Ad III. *Affirmative*, sed in scabello separato.

Ad IV. *Affirmative.*

Ad V. *Negative.*

Ad VI. Quoad primum *affirmative;* quoad secundum *negative*, sed a Celebrante, et dabit Diacono; et Presbyter assistens Celebrantis, recipiat pacem a Presbytero assistente Episcopi.

Ad VII. *Negative.*

Atque ita rescripsit. Die 15 Aprilis 1899.

L. ✠ S. C. Card. Mazzella, *Praef.*

D. Panici, *Secret.*

QUAESTIONES ACADEMIAE LITURGICAE ROMANAE

Circa « ADDENDA ET VARIANDA » in Rubricis

V.

In quadam Ecclesia, occurrente die natali S. Severini Ab. cum B. M. Virginis Apparitione, huic festo prae illo tributa fuit, ut par erat, praecedentia, ratione ritus potioris, quamvis hoc secundarium, illud esset primarium. Verum S. Severino nulla alia dies ab anno 1892 assignata fuit, qua perpetuo celebraretur : sed in unoquoque anno Calendarii redactor diem primam liberam, nec proinde semper eamdem, pro eo recolendo determinaverat. Huiusce autem velut anomaliae rationem Albertus, Rubricarum studio deditus, a praefato redactore sciscitatus, accipit nullam hucusque extitisse legem reponendi officia quotannis impedita in diem primam liberam, in eaque perpetuo celebrandi. Rem demiratus praefatus Albertus, Rubricis novissime reformatis magismagisque innixus, sequentia quaesita sibi resolvenda proponit :

1. *Quodnam sit discrimen inter ordiuem praecedentiae festorum antiquum et praesentem in casibus occurrentiae, et num eadem normae tenen-*

dae sint in quavis occurrentia, sive temporanea sive perpetua ?

2. *Verum ne an falsum, legem hactenus non viguisse perpetuo reponendi festa quotannis impedita ? Quid impraesenti hac super re novae Rubricae iubeant, et quare ?*

3. *An Albertus, prout in casu, fuerit in sua agendi ratione probandus, an censura notandus ?*

SOLUTIO.

Ex dissertatione Rev. Dom. Aloisii Capotosti almi Collegii Capranicensis alumni, habita in Ecclesia Congregationis Missionis prope Curiam Innocentianam, die 1 Februarii 1899 ; acta Epitome per R.mum Dom. Felicem Ravanat.

I. Quodnam sit discrimen inter ordinem praecedentiae festorum antiquum et praesentem in casibus occurrentiae, et num eaedem normae tenendae sint in quavis occurrentia, sive temporanea sive perpetua ?

Ad meliorem intelligentiam huius quaestionis resolutionis, aliqua praenotanda sunt circa occurrentiam et eius divisionem. Plura officia in anni decursu ab Ecclesia celebrantur : et si unumquodque eorum haberet propriam diem statutam et fixam, tunc, uti patet, nulla esset quaestio, nullaque difficultas ; at cum ex istis festis quaenam sint *fixa*, quaenam vero *mobilia*, et iterum cum ista mobilia *praecipue* dependeant a Pascha Resurrectionis, quae ut omnes bene sciunt, et ipsa mobilis est , hinc est quod frequenter accidit casus incidentiae plurium festorum ,

quae eodem die celebranda essent. Qui casus nunc temporis magis frequens est ob maiorem numerum officiorum, quae Ecclesia concedit in honorem Sanctorum.

Porro quando eodem die coincidunt plura festa celebranda, habetur illud quod in Sacra Liturgia dicitur *occurrentia*. « Officia, ait. cl. De Herdt, quae uno eodemque die facienda seu celebranda sunt, dicuntur *occurrere*, et proinde *occurrentia* respicit totum diei officium. » (*Sacrae Liiurg. Praxis, T. 2. n. 250*). — Occurrentia duplex potest esse : vel *perpetua* vel *temporanea*.

Perpetua habetur quando in perpetuum eodem die occurrunt duo officia (sicut v. g. festum S. Hilarii Ep. et D. et S. Felicis Presb. et M. quae ambo occurrunt die 14 Ianuarii).— Occurrentia autem temporanea habetur, quando aliquo anno per accidens duo occurrunt Festa celebranda. Iam vero cum eodem die fieri nequeat ut celebrentur duo distincta Festa novem lectionum , hinc est quod ex occurrentia oritur *translatio* festorum, quae si fiat in casu occurrentiae accidentalis, vocatur proprie *translatio*, si autem fiat in casu perpetuae occurrentiae, tunc nuncupatur *assignatio vel repositio*.

Discrimen inter *translationem* et *repositionem* sic notat Cavalieri in suis Comment. Tom. I. cap. X : « Non idem est mutari quod transferri. Nam festa cum transferuntur festo alio, seu officio maiori impedita, sic a die suo proprio abscedunt, ut ipsi nihilominus semper addicta remaneant, adeoque sublato alias impedimento, in eo iugiter celebrantur. Quae vero mutantur in alium diem, hunc, abdicato penitus pristino die, firma deinceps ac perpetua statione quasi proprium sibi vindicant. Etsi igitur tam translatio quam mutatio (1), sit amotio festi e suo die pro-

(1) Ambiguitatis in terminis vitandae causa , pro praesenti disciplina

prio, differunt tamen in eo quod mutatio veluti transmigratio est, et perpetua sedis alterius occupatio; translatio vero instar est peregrinationis, qua se alio quis sic confert, ut tamen ad sedem propriam illico sit rediturus ».

His breviter praemissis, accedendum est ad nostrae quaestionis solutionem : et primo quidem *quaeritur* :

« Quodnam sit discrimen inter ordinem antiquum et recentem praecedentiae festorum in casibus occurrentiae ; et num eaedem normae tenendae sint in quavis occurrentia sive perpetua sive temporanea. »

R. — Uti iam diximus, quando eodem die occurrunt celebrari duo festa, quae ius habeant ad translationem, tunc unum ex illis debet transferri. At statim exurgit difficultas, nempe quodnam est illorum quod celebrari debeat et quodnam transferri, aliis verbis: quisnam est ordo praecedentiae festorum in casibus occurrentiae ? Solutio huius difficultatis sic clare propositae est praecise illud quod est in resolutione quaestionis.

De hoc ordine praecedentiae multum disputatum est inter sacrae Liturgiae peritos : praesertim ante Decretum Generale „ Iamdudum " diei 2. Iul. 1893 circa Festa primaria et secundaria. Ratio huius disputationis erat silentium *saltem apparens* Rubricae sextae tit. x. de Translatione Festorum; nam in illa antiqua Rubrica legebatur solummodo « officium fiat de digniori *seu* solemniori ».

Iam vero inter plura festa inaequalis ritus et digni-

---

tenendum est : **Mutationem** festi significare translationem perpetuam a Summo Pontifice factam, ex qua iura diei natalitiae in aliam quae quasi natalitia dicitur transferuntur : **Assignationem** significare translationem quoque perpetuam ab Episcopo factam, ex qua non festum, sed tantum officium in aliam diem transfertur vi Rubricarum : **Translationem** simpliciter dictam significare amotionem officii de una in aliam diem tantummodo ad annum, quod pariter fit secundum Rubricas.

natis facile erat discernere illud, quod celebrari debebat; sed inter Festa ritu et dignitate aequalia cuinam erat praecedentia? Ad hoc a multis sed varie respondebatur, hinc ortae sunt quaestiones plurimae, et deerat uniformitas illa quae tanti momenti est in sacra Liturgia.

Antiquus ordo praecedentiae, qui servabatur in casibus occurrentiae, sic exponitur a Merato (*Adn. ad Gav. Sect. 3 c. X. n. 13*): « Certum est apud omnes Duplex primae classis in occurrentia praeferri aliis aliorum ordinum, et duplex secundae classis praeferri caeteris inferioris ordinis, inter Festa autem unius ordinis digniora praeferri aliis minus dignis eiusdem ordinis, v. g. Festa Domini primae classis praeferri Festis B. M. V. primae classis .... denique Festa illorum Santorum, quae in propriis locis vel Ecclesiis celebrantur, praeferri aliis in Calendario descriptis, ut patet ex Rubrica de Translatione Testorum n. 6 ».

Ex hoc patet illo tempore distinctionem extitisse solummodo *ritus*, *dignitatis*, et inter *magis et minus proprium*. De Festis vero primariis et secundariis, de fixis et de mobilibus *fere* nulla erat quaestio. Dixi « *fere* nulla » quia revera quaestio, quamvis parva, erat; et ipse Gavantus bene distinguebat festa primaria a secundariis: tamen quia quaestio parva erat, non tam acriter disputatum est, sicut disputabatur paucis abhinc annis. Ratio autem huius rei est in eo, quod apud antiquiores quaestio haec exagitari non poterat, uti hodie fit, quia festa mobilia plurima recenter instituta sunt; ideoque non aderat casus occurrentiae tam frequens, sicut hisce nostris diebus, inter festa primaria et secundaria, cum non alia festa mobilia antiquiora agnoscerentur, nisi quae a Rubricis praecipiuntur. — Iam vero postquam numerus horum festorum mobilium crevisset, tunc disputationes multae ortae sunt inter Caeremoniarum Magistros, quibus disputationibus finem

imposuit Decretum Generale diei 2 Iulii 1893 de Festis Primariis et secundariis. Ratio huius Decreti fuit praecise finem ponere hisce quaestionibus, uti apparet ex textu ipsius Decreti.

Post hoc Decretum una adhuc manebat quaestio: scilicet de praecedentia inter Festa fixa et mobilia. Difficultas revera erat, et proinde nil mirum si etiam de hoc disputatum sit. Thesis seu casus resolvendus erat iste: Quando occurrat duo festa eiusdem ritus, dignitatis et ambo primaria vel secundaria, quorum tamen aliud sit fixum et aliud mobile, cuinam dari debet praecedentia? Variae erant huius quaesiti solutiones, sed post Decretum S. R. Cong.nis in una *Viglevanen.* diei 21 Februarii 1896, in quo dicebatur: « In paritate dignitatis (praecedentia) competit Festo diei mensis affixo », assertores oppositae sententiae tacuere. Attamen cum Decretum illud esset particulare, ideoque non statuens legem aliquam universalem, adhuc quaestio non bene resoluta manebat. Anno tandem 1897 quaestio resoluta fuit Decreto Generali diei 11 Decembris 1897, seu potius Reformatione Rubricarum, quam Decretum illud statuebat. Et re quidem vera in Rubrica VI. Tit. X. de Translatione Festorum, legitur: « At si omnia (Festa) fuerint Duplicia vel Semiduplicia, (Officium) fiat de digniori seu solemniori, videlicet, de Festo potioris ritus prae alio ritus inferioris, aut in paritate ritus de primario prae secundario, aut iisdem primariis vel secundariis, de digniori ratione personae, aut in paritate dignitatis de fixo prae mobili, aut denique, ceteris paribus, de magis proprio prae minus proprio ».

Hic est ordo quem in praesenti servari oportet ab omnibus, cum iam non agatur de Decreto particulari, sed de Generali, immo de ipsa Rubrica.

Antequam accedamus ad secundum quaesitum, rema-

net aliquid dicendum circa secundam partem primi, ubi nempe quaerebatur : « An eaedem leges observandae sint in quavis occurrentia sive temporanea sive perpetua ? » Ad hoc respondemus simpliciter *Affirmative ;* et nostram responsionem probamus ex Rubrica VII Tit. X, in qua haec leguntur : « Si plura Festa Duplicia ex iis quae transferri possunt transferenda sint, quod est magis solemne semper prius transferatur, et semper prius celebretur : alioquin si sunt aequalia, unum ante aliud transferatur eo ordine quo erant celebranda in propriis diebus : quod etiam servabitur in festis duplicibus minoribus, et semiduplicibus perpetuo impeditis. »

II. Deinde nobis proponitur alterum dubium, videlicet: « Verum ne an falsum, legem hactenus non viguisse perpetuo reponendi festa quotannis impedita ? Quid in praesenti hac super re novae Rubricae iubeant et quare ?

R. — Ad hunc quaesitum sic respondet cl. De Herdt (*Pars 4, n. 276, Nota 2*): « Quamvis *regula generalis sit*, officio semper impedito diem fixam assignandam esse, eaque regula per plurima Decreta confirmata et probata sit : nulla tamen rubrica nulloque Decreto generali praescribi aut declarari officium semper impeditum de praecepto in diem fixam transferendum esse, et in primam diem liberam singulis annis transferri non posse ».

Ex hoc patet quod ante novas Rubricas non aderat aliqua lex *stricte dicta* super hac re, sed existebat regula quaedam generalis, quae a Gavanto inventa et propugnata (*Cf. Gav. op. c. Sec. 3. c. X. n. 10*), deinde ab omnibus amplexata est, et nunc a S. R. C. Generali Decreto, aut potius, Rubrica promulgata. Et re quidem vera sub Rubrica 1. Tit. X. de Translatione Festorum nunc legitur : « Festa Duplicia minora, quamquam non sint Doctoris Ecclesiae, si quotannis a digniori Officio impediantur, repo-

nuntur in prima die libera, tamquam in propria sede perpetuo recolenda ». Quae verba confirmantur, ut ita dicam, ex eo quod circa semiduplicia statuitur in Rubrica 5. eiusdem Tituli.

Ante, igitur, hanc Rubricam, uti diximus, non aderat aliqua lex *stricte* dicta: sed potestne dici regulam illam generalem *nullo modo* fuisse legem? Ad me quod attinet, salvo meliori iudicio, respondeo *Negative*: et ratio est quia regula illa erat: 1) generalis: 2) fundata super constanti principio S. R. Congnis: 3) quia erat secundum regulas sacrae Liturgiae; etenim habeturne fortasse in Calendario Ecclesiae Universalis exemplum aliquod alicuius Sancti, ut ita dicam, vagi? Ergo a pari etiam in casu occurrentiae perpetuae hoc vitari debebat.

Hoc posito, facile est explicare cur S. R. C. usque ad annum 1897 nullum emisit Generale Decretum, siquidem illius sapientiae non videbatur necessarium: et si hoc deinde fecit, id fuit quia mater prudentissima voluit vitare disputationes et quaestiones inter filios suos.

III. Tertio tandem loco quaerebatur:

« An Albertus, prout in casu, fuerit in sua agendi ratione probandus, vel censura notandus? »

R.—Cum, uti animadvertimus, ante Rubricarum Reformationem nulla extaret proprie dicta lex perpetuo reponendi Festa quotannis impedita; hinc est quod redactor Calendarii, de quo in casu, non poterat notari tamquam alicuius legis transgressor; sed tamen, ad me quod attinet, propter rationes superius allatas, existimo quod Albertus nullo modo sit censura notandus, immo, e contra, sit maxime laudandus, siquidem verum est quod desiderabatur aliqua lex stricte dicta; nihilominus aderat regula illa generalis, quae propter momenta de quibus diximus, erat *quasi lex*. Igitur, posito hoc, concludimus Albertum

esse laudandum et redactorem illum, *ad minimum*, non bene munus suum adimplevisse.

SUPER RITIBUS AC CAEREMONIIS

DEFECTUS

Pluribus Consociatis nostris dudum est in Votis, ut nova inseratur in harum Ephemeridum paginis Rubrica, quae inobservantias referat circa Ritus et Caeremonias sacras, prouti aliquando in Ecclesiis conspiciuntur. Finis, ut facile intelligitur, unicus est, errores notare, ac revelare legentibus, ut e domo Dei, si fieri possit, arceantur. Negotium nihilominus difficile: ut a multo iam tempore ancipites haeserimus, num eiusmodi optatis faciendum esset satis. Verum, re probe matureque perpensa, censuimus praefatis votis posse annui, necessariis tamen cautelis adhibitis, ut haec nova Rubrica, cui nunc initium damus, et nemini Ecclesiasticorum dedecori vertatur, et suum unice finem attingat. Eapropter inobservantias, quas vel nostris vel alienis oculis cernere possumus, notabimus; sed reticebimus semper, non solum personas, sed et ipsa loca atque Ecclesias. Inobservantia notata, nostrum erit aequam agendi rationem proponere, ut Rubricae serventur.

1. In Ecclesia capitulari A. ad secundas Vesperas in Dominica Septuagesimae, in qua omittitur *alleluia*, cui iubilationis voci ad *Deus in adiutorium*, alia sufficienda *Laus tibi Domine rex aeternae gloriae* post *Gloria Patri*, totus chorus cecinit: *Alleluia*. Defectus advertentiae manifestus est; at quanta opus est cura, ut illae peculiariter

inobservantiae vitentur, ex quibus ipsimet simplices fideles admirationem accipiunt !

2. In Ecclesia B. ad Orationem ultimam post Litanias Lauretanas, in quadam benedictionis functione Sacerdos officium agens adhibuit longam conclusionem, seu : *Per Dom. N. Iesum Christum Filium tuum qui tecum etc.* Ad memoriam revocent Sacerdotes, conclusionem Orationis ultimae semper esse *longam* in Officio et Missa, sed extra Officium et Missam esse *brevem*, nisi aliter ex Rubrica signetur.

3. In Ecclesia C. actum est funus cum Missa exequiali, praesente cadavere, quam praecesserunt et secutae sunt plures Missae privatae cum applicatione pro defuncto. Ritus erat duplex minus, nihilominus dictae Missae privatae fuerunt omnes de die festo , cum applicatione, non vero de *requiem*. Quod autem peculiariter notandum hoc est, Rectorem Ecclesiae alteri ex Sacerdotibus nigra paramenta poscenti respondisse , ritum Ecclesiae esse duplicem et Missas de *requiem* privatas impedire.

Reminiscamur oportet, ex iure praesenti, in die aut pro die obitus vel depositionis, cadavere vel physice vel moraliter praesente, licere Missas privatas, dummodo Missa exequialis non omittatur et illae applicentur pro defuncto, etiam occurrente ritu duplici, sive minori, sive maiori, sive secundae classis ; esse vero tantum vetitas quando duplex I classis occurrat, aut festum de praecepto.

4. In Ecclesia D. recolebatur dies III pro defuncto cum Missa exequiali, et Titius Presbyter voluit ab aedituo paramenta nigra, ut Missam faceret privatam pro defuncto dicens, eam esse permissam ex Decreto recentiori.

Error patens. Missa una privata vel plures de *requie*, ut in numero superiori dictum est, permittuntur tantum in die aut pro die obitus, praesente vel physice vel mora-

liter cadavere, numquam vero diebus III, VII, XXX, et anniversario, aut quando nuntium mortis alicuius in loco dissito degentis accipitur, nisi ritus semiduplex occurrat.

5. In Ecclesia E.dum processio fiebat, quae ducitur feria V in Coena Domini ad sepulcrum, cum SSmo Sacramento, acolythum vidimus deferentem crucem, quod iteratum fuit etiam feria VI in parasceve. Nonne aperta est Rubrica Missalis edicens, Crucem in utroque casu a Subdiacono alio a Missa, tunicella parato, esse deferendam? Et nota, id factum non fuisse ex defectu Subdiaconi, sed quia aedituus saecularis legem Parocho quasi imponens, renuit aliam tunicellam ex armariolo extrahere, quia nimis elegantem iudicavit. Insuper arundo Sabbati Sancti Missae propria relicta fuit ad cornu Evangelii per totum diem.

Neutrum ex duobus probari potest. Primum Caeremoniali Episcoporum aperte contradicit, iubenti ut Subdiaconus paratus crucem deferat (*Lib. II, Cap. XXVII, n. 10: XXV, 30*). Adversatur et speciali Rubricae Missalis, prouti videre est post Missam feriae V in Coena Domini, et post improperia, feria VI in parasceve. Arundinem autem, expleta functione matutina Sabbati Sancti, relinquere per totum diem in Ecclesia, Caeremoniali Episcoporum spiritui non respondet, quod, Missa absoluta, de arundine ne amplius quidem verbum facit, ut nullam amplius significationem habeat. Hinc arundinis usus cessat cum Missa, et ab altari removenda, prout in omnibus servatur Ecclesiis.

6. Audivimus optimum Ecclesiae virum, in templo quodam, inter Missarum solemnia, seu immediate ante communionem, ardenti zelo percitum concionantem de Sacra Eucharistia, ut in caelesti pane reficiendis excitaret fervorem. At, dum gestum perbelle ad vocem accommodabat dextera manu, sinistra tenebat pyxidem, rem sacram continentem. Alium autem pariter concionantem ab

altari conspeximus, eadem sinistra manu tenentem ostensorium. Uterque profecto ita se gerebant, ut fervoris excitandi facilius obtineret finem. Non possumus, quin eiusmodi novum pro nobis ritum improbemus, et uti gravi censura dignum eliminandum iudicemus. Sufficit, ut Sacramentum super altare sit, sive in pyxide sive in ostensorio, ut praesentibus, quando opus sit, ostendatur; sed manu alterutrum tenere, cum eoque concionari, dignitati Sacramenti prorsus adversatur, periculum inducit ne sacrum obiectum decidat, vel ad minus plus minusve moveat, agitet, fideles concionator distrahat, imo ad terrorem, nisi ad risum excitet. Eiusmodi non sunt ritus, quos Ecclesia approbat, sed reprobat, et qui eos adhibent, zelo quidem flagrare possunt, non tamen secundum scientiam.

DUBIORUM LITURGICORUM SOLUTIO

I. *Ex Archidioecesi Chicagiensi.* **De occursu duorum festorum Domini.** In Chicagiensi Archidioecesi occurrunt dies octava SS.mi Nominis Iesu, Ecclesiae Metropolitanae Titularis, et Festum Sacrae Familiae. Quaeritur, an Octava SS.mi Nominis cesset in Sabbato post Nonam, ut fiant Vesperae de Sacra Familia, de qua agendum fortasse est in sequenti Dom. III post Epiphaniam? An potius festum Sacrae Familiae transferendum sit in perpetuum ad diem primam liberam?

Resp. Ratio dubitandi haec esse videtur, quia cum utrumque festum, tam SS.mi Nominis, quam Sacrae Familiae, ad Dominum pertineat, et hoc alterum die octava

illius perpetuo occurrat, videtur dies octava suppleri posse per festum : seu octavam diem SS.mi Nominis Iesu celebrari posse per festum Sacrae Familiae. Exemplum huiusce agendi rationis ipsae Rubricae suppeditant in Festo Nativitatis Deiparae ; quando enim in festi huius octava die occurrit festum SS.mi Nominis Mariae, tunc cessat octava illius festi ad Vesperas in Sabbato, et Dom. sequenti officium fit de SS.mo eiusdem Nomine, cessante omnino festo Nativitatis. Ait enim Rubrica specialis (*post fest. Nativitatis B. M.*) : « Si . . . festum SS.mi Nominis incidat in diem octavum Nativitatis, Officium fit de eo, absque commem. diei octavae ».

Verum non credimus, ita esse, proprio saltem marte, in casu nostro agendum. 1. Quia Rubricae speciales festa ordinant, quae in Breviario sunt posita, et illa tantum, non alia, pro quibus facta sunt ; non ergo ad alia festa applicare illas licet sine auctoritate S. R. Cong.nis. 2. Quia paritas ipsa non extat undequaque, ut ratio applicationis non videatur esse omnino aequa. Namque festum Nativitatis Deiparae, et festum SS.mi Nominis illius, vere ad idem et solum pertinent subiectum ; sed res aliter se habet in casu nostro. Festum nempe Titularis ad Dominum et solum pertinet ; sed festum Sacrae Familiae est complexum, et ad tria subiecta pertinet. Illud proinde est vere et tantum festum Domini, istud autem dicitur festum Domini, quia Dominus est festi subiectum dignius ; sed est etiam Deiparae et SS.mi eius Sponsi. Convenit autem ut festum a subiecto digniori denominetur, ne nobilioris subiecti excellentia deprimatur. Hinc fit ut festum SS.mi Nominis Mariae, auctoritate Rubricae accedente, optime suppleat octavam diem festi Nativitatis illius ; sed non plane sequitur octavam diem SS.mi Nominis Iesu, tacentibus Rubricis, suppleri posse a festo Sacrae Familiae. Ar-

roges velim, ut Rubricae peculiaris Breviarii sapientiam quoque perspicias, relationem maximam inter Nativitatem almae Virginis eiusque festum Nominis, quod, pro maribus saltem, octava die more Hebraeorum solebat imponi. Adeo ut de Salvatore nostro scriptum sit: « Postquam consummati sunt dies octo . . . vocatum est nomen eius Iesus ». Quod profecto de festo SS.mi Nominis Iesu et Sacrae Familiae nulla ratione comprobari potest. Huius enim obiectum non est, praeter Mariam et Ioseph sponsos, Iesus infans, sed puer, adolescens, iuvenis, qui iisdem Mariae et Ioseph subditus, domesticam vitam ineffabilibus virtutibus consecravit.

Quantum itaque videmus, paritatem non esse admittendam credimus, et Dubium propositum resolvendum potius iuxta notas occurrentiae leges. Secundum quas, cum dies octava solis cedat duplicibus I et II classis, Dominica III post Epiphaniam de eadem die octava agendum est, quae festum impedit Sacrae Familiae, quod ritus duplicis maioris ponimus. Cumque hoc festum sit perpetuo die octava impeditum, manifesto sequitur, illud in primam diem liberam reponendum esse.

II. *Ex eodem loco.* **De sancto Socio Titularis non separando.** Extat in nostra Archidioecesi Ecclesia dicata S. Methodio, fratri S. Cyrilli, Apostolo Slavoniae gentis. Quaeritur an S. Methodius separari possit a S. Cyrillo, et quomodo eius officium ordinandum?

Resp. 1. Negative. Principium dirigens separationem sanctorum Sociorum, quando alter ex illis est Patronus aut Titularis, satis a Gavanto (*Sect. III, Cap. 10, n. 11 et seq.*) explicatur: cuius doctrinam Decreta plura confirmant, uti videre est in Ephemeridibus nostris (*an. 1898, pag. 241 et seq.*). Hoc quidem citato loco agitur de facienda, vel non, separatione ob Reliquiam insignem, non vero

ob rationem Patronatus ; sed Doctores et S. R. C. ad utrumque casum eandem applicant doctrinam ob fere identicam rationem. Haec autem ne iterare cogamur, breviori calamo resumimus dicentes, affinitatem vel consaguinitatem Sociorum inter se sufficientem rationem constituere ex iure positivo, ut separatio Sociorum a Patrono vel Titulari, de qua Rubrica Breviarii (*Notand. post Tabell. Occurrentiae, n. 8*) non fiat. Haec enim ratio probat, gratiam et virtutem in gradu heroico affinitatem vel consanguinitatem Sociorum omnium singulorumque, ita perfecisse, ut omnino conveniat eos non esse in liturgico cultu separandos , quos intimae , seu naturalis seu supernaturalis coniunctionis ratio devinctos tenuit in vita, et nunc possidet gloria. Si vero eiusmodi non habeatur tam intima substantialis ratio, sed alia diversi generis ac veluti accidentalis coniunctionis Sociorum inter se, tunc Rubrica Rreviarii, de qua supra, adamussim servanda est et separatio in casu facienda.

His positis, dubii propositi resolutio nullius negotii liquet. Exploratum est enim ex historia, de qua Lectiones II nocturni in Breviario Romano, Cyrillum et Methodium fuisse consanguineos : « Cyrillus et Methodius fratres germani ». Certa proinde conclusio oritur, Sanctum Cyrillum a fratre suo Methodio, cui Ecclesia dicata fuit, non esse separandum in festo quod recolendum est in dicta Ecclesia.

Resp. 2. Quomodo autem ordinandum officium ? Uti in Breviario, nec plus nec minus, hoc est de Communi Confessorum Pontificum cum illis partibus propriis, quae in eodem Breviario habentur.

Nota. Solutionem Dubii III videat, oramus, adm. Rev. Consulens in num. 1, praesentis anni 1899, pag. 33, V. Aliud est quidem Dubium quod ibi resolvitur, sed eadem

sunt principia, quae applicanda sunt : ex quibus liquido constabit, festum Ss. Cyrilli et Methodii, etiam in Ecclesia propria, agendum esse, non die 5, sed 7 mensis Iulii.

III. *E Londino.* **De occursu Patrocinii S. Ioseph et S. Georgii Patronorum.** Patrocinium S. Ioseph (Dom. III post Pascha) occurrit cum S. Georgio Mart. cuius agitur festum die 23 Aprilis. Cumque impraesenti utrumque festum sit Patronale, quatenus Patrocinium S. Ioseph est Patronus dioecesis, et S. Georgius totius regni, quaeritur quodnam hoc anno dicta die festum celebrandum, quodnam transferendum ?

Resp. Ante omnia animadverti potest, non satis facile concipi, Patrocinium S. Ioseph esse Patronum. Quia Patronus esse debet Sanctus, vel Angelus, vel utrorumque Regina : quod negotium probe consideranti facile patet, quin probationes in longum protrahamus. Hinc, si Dominica tertia post Pascha electa est ad Patronum celebrandum, in qua Patrocinium recolitur S. Ioseph, ita res intelligenda est, ut S. Ioseph sit in *recto*, qui vere et proprie Patronus esse potest dioecesis, sicut est universalis Ecclesiae, Patrocinium vero sit in *obliquo*. Aliis verbis Patronus est in casu S. Ioseph, cuius festum ibi agitur die sui Patrocinii. Quaestio igitur proposita ad hanc reducitur: occurrentibus S. Ioseph Patrono dioecesis et S. Georgio Patrono regni, utri competit praecedentia? Responsio perfacilis: competit S. Ioseph, quia ratione patronatus sunt aequales, sed S. Ioseph praevalet alteri ratione dignitatis. Uti enim si eodem die occurreret Patronus et Titularis, paris *per se* iuris essent, saltem vi Rubricarum, quamquam ratione feriationis fieret de Patrono; ita, a pari, occurrentibus duobus Patronis, faciendum de digniori ratione personae. Ritus namque est aequalis in utroque, et non datur ratio primarii aut secundarii, cum festa Patronorum principalium

semper sint primaria, sive per se, sive per accidens. Quod si etiam velis distinguere inter primarium *per se* et primarium *per accidens*, eiusmodi distinctioni in casu non daretur locus uti patet. Sola proinde considerari potest dignitas personalis pro praecedentia, eaque favet sancto Ioseph, cuius quippe persona in Rubrica ipsa nominatur.

Dubii expositio alludere videtur distinctioni inter festum fixum et mobile, iuxta quam S. Georgius praevaleret S. Ioseph. Sed neque haec distinctio habere locum potest in casu ; quia ante eam considerari debent ritus, ratio primarii et personalis dignitas; quibus solis deficientibus, ratio fixi prae mobili vim habet. Manet ergo ut S. Ioseph celebretur Dominica III post Pascha, et S. Georgius reponatur die prima libera.

Alia quoque accedit ratio, quae favet S. Ioseph prae S. Georgio. Notum ponimus duos peculiariter posse, et de iure, recoli in locis Patronos iuxta Constitutionem Urbani Octavi, et quidem cum feriatione, alterum particularem, alterum generalem. Iam nunc Patronus Dioecesis inter particulares recensetur, utique deficiente Patrono civitatis vel pagi, et Patronus Regni inter generales. Patronus autem ille magis quam iste proprius considerari potest, ut proinde in occurrentia sit praeferendus.

Denique ordo hierarchicus idem probat, qui inter Sanctos indubie servandus est, dum simul occurrunt. Nunc autem dictus ordo exigit, ut festum Domini praeferatur omnibus aliis, ceteris quidem paribus, festum Deiparae festis Angelorum, harum festum festo S. Ioannis Baptistae, huius festum festo S. Ioseph, et festum S. Ioseph festis reliquis, prout habetur in Litaniis Sanctorum, et in ipsis Rubricis manifesto innuitur.

Opponi posset anterioritas electionis in S. Georgio; sed haec ratio attendenda non est, utpote nulla vi pollens,

cum ordinis hierarchici ratio, quae potior est, faveat S. Ioseph.

IV. *E Parisiis* **De festo celebrando cum octava infra octavam Epiphaniae.** Festum Titularis aut Patroni, occurrens infra octavam Epiphaniae, est ne celebrandum et quidem cum octava?

Resp. Affirmative. Rubrica est generalis: « Infra octavam Epiphaniae fit tantum de duplicibus primae classis (*Tit 7 de Oct. n. 3*) ». In Notandis post occurrentiae Tabellam (*n. 2*) legitur: « Infra octavam Epiphaniae fit tantum de duplicibus primae classis occurrentibus... ». Aliunde vi Rubricae alterius, octavae cessatio initium habet a die 17 Decembris usque ad Epiphaniam (*Notand. 6*): profecto non usque ad festum ipsum inclusive, quod alia omnia excludit; ergo exclusive, seu usque ad eius octavam, hoc est ad singulos dies infra eamdem octavam, qui proinde aliud festum indubie admittunt. Cumque Rubricae praefatae de festo agentes infra Octavam Epiphaniae, non excludant illius festi Octavam, sequitur ipsas, de festo cum Octava agere, de quo proinde infra Octavam Epiphaniae sine controversia fieri potest, sola eius die octava excepta. Hinc Cavalieri verba superius relata « usque ad Epiphaniam » explicans, ait: « *Usque ad Epiphaniam* Rubrica Octavas inhibet, et accipi debet in sensu exclusivo ab eiusdem Octava: quare festa quaelibet Patroni, Titularis aut Dedicationis, quae infra Octavam Epiphaniae alicubi occurrere valent, **sua non carebunt Octava** (*Tom. II. Cap. XIX n. VIII*) ».

Infer ergo, non posse explicari verba Rubricae « usque ad Epiphaniam» hoc seusu, quod et festum Epiphaniae excludant totamque eius Octavam, utpote prorogationem eiusdem festi; esset enim aperta interpretatio contra Rubricam, ac proinde aliena a veritate. Rubrica agens de

Quadragesima et de Pentecoste ait, cessare Octavas inceptas *adveniente Quadragesima, et quando supervenit festum Pentecostes*: agens postea de casu nostro, non ait *quando supervenit festum Epiphaniae*, sed dicit oppositum, ut supra vidimus; et praeterea addit: *quando supervenit..... dies 17 Decembris*. Ab hac ergo die cessant Octavae, etsi inceptae, perduratque cessatio usque ad festum Epiphaniae exclusive, quamvis inclusive etiam, sed alia de causa, quia nempe dies Epiphaniae quodcumque festum excludit. Ergo infra Octavam Epiphaniae optime celebrari potest et debet festum cum Octava occurrens.

Privilegium autem, quo donatur Octava Epiphaniae, in eo consistit, quod dies festus et dies octava, omnia alia quaecumque festa excludunt, dies autem infra octavam sola duplicia primae classis occurrentia, haud vero translata admittit. Concludimus ergo cum cl. A Carpo dicentes: « Quamvis Octavae, quae non sunt in Breviario Romano, excludantur a die 17 Decembris usque ad Epiphaniam, huiusmodi tamen Rubrica ad Octavam eiusdem Epiphaniae sese minime extendit. Quapropter festa quaelibet Dedicationis, Titularis aut Patroni principalis (*et nunc addere, reformatis Rubricis, licet*: **et quodcumque aliud duplex primae classis etsi octava gaudeat),** quae infra Octavam Epiphaniae alicubi occurrunt, sua non carent octava. Caval. To. 2, c. 19, n. 8. Tum vero officium agitur de die infra Octavam Epiphaniae cum commemoratione diei infra Octavam particularem (*Calend. Perp. Adnotat. in festa Ian. Dies 6, n. VIII*) ». Quod autem de Octava dictum est Epiphaniae, praedicandum pariter ex identitate rationis de Octava Corporis Christi, si ad instar Epiphaniae privilegiata fuerit, satis abunde patet.

V. *Ex cod. loco.* **Super** *Credo* **in Missa de infra octavam Deiparae extra recitatum officium.** Decretum d. d. 9

Dec. 1895, de Missa in aliena Ecclesia, permittit in semiduplici vel inferiori ritu Missam votivam, de requie, de feria occurrente. Poterit ne etiam Missa dici de infra Octavam occurrentem, puta Imm. Conceptionis? Et si affirmative, quare in novissima Collectione Decretum insertum est praescribens, hanc Missam sine *Credo*, esse dicendam? Cum enim festiva sit, dicenda videtur ut in festo, proindeque cum *Credo*. Quid?

Resp. Occurrente infra aliquam Octavam communem festo semiduplici, officium erit de festo; et Missa, attento ritu illius, indubie esse potest de festo, de requie, de octava, de feria maiori occurrente, aut etiam votiva de alio Sancto: hoc exploratum apud omnes est. Missa de festo, cuius officium agitur, est festiva, de alio Sancto, cuius nullum fit officium, est votiva: reliquae, tacentes de Missa defunctorum, quae ad votivas referri potest, non sunt de festo quod agitur, saltem integre, sed nuncupantur de die; quia occurrunt, et de iis fit commemoratio in officio. Eiusmodi sunt Octava, infra quam nos esse supponitur, feria quae pariter occurrit et commemoranda quoque supponitur, uti etiam alius quicumque Sanctus ritus simplicis, qui supponi potest occurrens et commemorandus est. Si Missa dicatur de occurrente festo, de quo integrum agitur officium, nulla quaestio oritur, cum illa sit absolute festiva: si dicatur de requie, neque controversia ulla fit super illius ordinandae modo: si dicatur de Sancto extra omnem ordinem officii, res similiter liquet, cum sit plane votiva: si denique dicatur de feria occurrente, quod post recentiora Decreta certo licet, neque tunc exurgit ulla quaestio. Si vero dicatur de infra octavam Deiparae, perbella institui potest quaestio super *Credo* nec ne dicendo: ut de ea nobis proposita multas cl. Consulenti nostro referamus grates.

Sane: Missa de infra Octavam Deiparae, ut in casu, non est omnino extra ordinem officii, cum sit de die, vere occurrat, de eaque commemoratio fiat. Immo, nisi lex Rubricae praescriberet, de Sancto semiduplici faciendum esse officium, quia dies infra Octavam uti festi repetitionem considerat proindeque secundarios, de infra ipsam Octavam agendum foret, quia dignitas praevalet. Exemplum habeto infra Octavam Imm. Conceptionis, in qua occurrit S. Damasus in Calendario universali semiduplex: dignitas festi Deiparae certe praevaleret, cum utrumque festum sit primarium, fit tamen de S. Damaso ob rationem expositam. Nunc ergo, si Missa de infra Octavam celebretur, ea profecto votiva dicenda non erit, foret enim similis Missae de altero Sancto nullo pacto occurrente, quod aperte falsum est. At si non votiva, erit festiva: si autem festiva, celebranda esset ut in festo; sed festum exigit *Gloria* et *Credo*. Et nos invictis, ni fallimur, argumentis alibi (*V. Ephem. an. 1891, pag. 689 et seq. Solutio quaest.*) demostravimus, Missam de feria, de simplici, quando occurrant, non esse votivas, sed festivas; quare ergo idem non erit praedicandum de diebus infra Octavam? Ergo certa videtur illatio: Missa de infra Octavam Deiparae Imm., quamvis integro officio non respondeat, sed tantum commemorationi, cum sit de die, ferre debet *Gloria*, non solum, sed etiam *Credo*.

Hisce haud obstantibus, non credimus a praxi hucusque servata recedendum, ob sequentes rationes, quas adm. Rev. Consulenti benigne perpendendas exhibemus. Si Missa dicenda esset de infra Octavam Deiparae, de qua officium factum est, nemine contradicente, ea dicenda foret ut in festo seu cum *Gloria* et *Credo*: en Missa vere *festiva*. Si Missa dicendá esset de Sancto, semiduplici occurrente, de quo nulla ratione officium actum est, illa dicenda foret, nemine pariter adversante, sine *Gloria* et

Credo: en Missa vere *votiva*. At, si Missa dicenda esset de Simplici occurrente, vel de infra Octavam Deiparae, cum tamen de neutro officium factum fuerit, sed sola commemoratio, nonne videtur haec quid medium constituere? Hoc est, esse festivam, quia de festo est, quod tamen cum per integrum non recolatur, neque integre servandum videtur? Cum enim sit extra ordinem officii integri de die, omnimode festiva dici nequit, sicut altera quae officio diei perfecte respondet. Non ergo apparet incongruum, si dicatur et festivi et votivi simul naturae esse participem. Votiva enim Missa duplicem conceptum includit, hoc est libertatem in celebrante, et discordantiam ab officio recitato. Si obligationem ponas illius dicendae, et concordantiam cum recitato officio, Missam festivam habebis. In casu autem nostro libertatem fateris in Celebrante, ut aliquantulum a festivo recedat, sed et simul discordat ab officio integro recitato, quamvis concordat cum officio quod est etiam de die et commemoratum est. Quid ergo mirum si aliquid de festivo S. R. C. dictae Missae tribuat videlicet *Gloria*, et aliquid deneget, ac si votivi particeps sit, nempe *Credo*? Cl. Consulens, qui Solutionem quaestionis, de qua superius, citavit, citra dubium legit quod ibi scripsimus, (*pag. 693 sub. fine*) et nunc iteramus. Id fortasse S. R. C. disponere voluit, ut inter duas Missas de festo, non tamen aequaliter, quodammodo distingueret: Missae scilicet, quae integro officio respondet, omnia festivi iura tribuit: Missae vero, quae respondet tantum commemorationi, aliquid de festivo detrahit, utpote de votivo habenti. Habeat ergo illa *Gloria* et *Credo*: ista vero habeat tantum *Gloria*, sed sine *Credo*.

En momenta, ex quibus, quantum videmus, S. R. C. mota est, ut Decretum in *Angelopolitana* in novissima Collectione servavit adhuc, quo edicitur: Similiter in feriis,

quoniam de Sancto simplici occurrenti non possunt dici, nisi (*Missae*) votivae et privatae, tunc *in gratiam festivitatis currentis* dicentur cum *Gloria*. Ubi vides Sacrum Tribunal agnoscere has Missas et *votivas* et *festivas* simul. Quod autem de simplici praedicatur, applica ad diem infra Octavam, et explicatum manebit negotium. Haec pro praesenti, nisi forte aliter postea esse sentiendum S. R. Congregationi placuerit declarare.

BREVIORA RESPONSA

I. *Pro Parisiis.* Duplex I vel II cl. translatum nullo pacto impedit Missam exequialem, praesente sive physice sive moraliter cadavere; quia cum non transferatur festum, sed tantum officium, eiusmodi duplex tali nequit solemnitate gaudere, quae capax sit Missam exequialem impediendi. Hoc tamen non potest applicari ad Anniversaria, quae ex iure impediuntur in omnibus duplicibus tam I, quam II classis.

II. *Pro Neapoli.* Novendialia in honorem Sanctorum, functiones stricte liturgicae non sunt, si abstrahas a Benedictione cum Venerabili, quacum terminantur. Leges non habemus peculiares, quibus illa dirigantur sed tantum generales, et rectum sensum liturgicum. Cum plures igitur cantantur hymni, liberum est aut post unumquemque, versum et Orationem canere, aut post omnes versum unum de ultimo hymno dicere, et omnes Orationes addere singulorum hymnorum proprias. Supponimus tamen duos hymnos vel tres ad summum canendos esse, secus tot ele-

vationes et genuflexiones fastidium, nisi risum, facile gignerent. Eos autem, qui hymnos plures primum, postea litanias, demum *Tantum Ergo*, et post hoc omnes Orationes canunt, probare non possumus, cum nimia videatur rerum confusio et perturbatio.

III. *Pro eod. loco.* Clerici, dum Episcopo manus lavant stantes sunt, non genuflexi antea tamen et postea genu flectunt, si Episcopus sit eorum Ordinarius: secus inclinant caput. Cardinali vero debetur genuflexio, prouti Ordinario, ab omnibus clericis, ratione altissimae dignitatis.

IV. *Pro eod. loco.* Quando Matutinum dividitur a Laudibus, Matutinum Nativitatis Domini exemplum dat quomodo agendum: dicitur nempe *Dominus vobiscum*, Oratio, et reliqua usque ad *Fidelium animae*, inclusive, et hoc satis est.

V. *Pro Montepessulano.* Cum fit officium votivum de SS. Eucharistia, vel de Passione, vel de Imm. Conceptione, vel de S. Ioseph, universi qui illud recitant, non possunt agere in Suffragiis commemorationem Sacrae Familiae, licet Titularis. Ratio est, quia nimis comprobaretur *bis in idem*, uti bene consideranti facile patet: vel secus oporteret omittere plures ex commemorationibus, quae inter suffragia habentur in Breviario, quod minus congruit.

VI. *Pro eod. loco.* Post Missam privatam, in qua alumni Seminarii sacra communione reficiuntur, quamvis hi cantent hymnos plures et psalmos aliasve devotas Laudes, preces a Leone XIII praescriptae non debent omitti. Quia dicta Missa, haud obstante cantu, ad privatas pertinet, in quibus eaedes preces iubentur.

VII. *Pro Zupanja in Slavonia.* Si in Proprio regni Ungariae mos est, quod et in Calendario notatur, in festo et per octavam S. Adalberti dicendi Symbolum in Missa, non videmus rationem illius omittendi. S. Adalbertus enim

est Patronus totius regni Ungariae, ergo ius habet ad Symbolum iuxta Rubricas.

VIII. *Pro eod. loco.* Festum Ss. Cyrilli et Methodii in omnibus Ecclesiis, etiam ubi recolitur uti patronale, dup. proinde 1. cl. cum Octava, celebrandum est die 7ma Iulii, non die 5, quae ex plenitudine potestatis Ecclesiae ad nihilum pro Ss. Cyrillo e Methodio redacta est, et omnia iura diei natalitiae in quasi natalitiam translata fuerunt.

IX. *Pro oppido Vicario Segobricensi.* Antiphonae maiores O sacri Adventus, quando officium non fit de festo, sunt commemorationes, quae de more non praeintonantur, sed a schola cantorum concinuntur, magistro concentus incipiente.

X. *Pro eod. loco.* Stolae color in conciontore, ex Decreto 3157 (5381) ad XI, *respondeat officio diei :* in aliis vero functionibus, de quibus silet Rituale, et quae connexionem nullam habent cum officio diei, color albus melius congruit quam ceteri colores, eoque magis si dictae functiones cum expositione Sacramenti fiant, cuius color est albus de praecepto *(V. De Herdt Prax. Ritual. p. 1. n. 153).*

XI. *Pro eod. loco.* Formula publicationis Indulgentiae pro Cardinalibus habet notatam litteram N. pro agnomine pronuntiando : quae littera non prostat in formula Indulgentiae publicandae pro Episcopo ; ergo agnomen in illa dicitur, haud vero in ista.

XII. 1. *Pro Lingone.* 1. Decretum **1735** (3066) vetat Missam defunctorum, et responsorium post illam ex consuetudine, in duplici : decreta vero **2981** (5146) et **2994** (5166) respiciunt responsorium pro defunctis ante Missam de festo, pariter in duplici, quam permittunt : incohaerentiam non videmus.

2. Decretum **2872** (4985) ad Dub. II, vult praeferri Vesperas integras de Dedicatione Vesperis Patroni. Decr.

Gen. 4 Febr. 1896 idem praedicat ex gener. lege, sed etiam dat facultatem praeferendi Patroni Vesperas et festum Dedicationi. Ubi incohaerentia ?

3. Decretum **2752** (4793) ad 5 non vetat imaginem Deiparae Immaculatae effigiatam iuxta Numisma Parisiis cusum anno 1830 ; sed tantum non permittit eam collocari in altari, quia in eo apponenda erat imago S. Titularis, hoc est S. Nicolai.

4. Decretum *Quebecen.* 13 Dec. 1895 ad IX, edicit lectiones II Nocturni in die octava alicuius Sancti, deficiente Octavario, esse debere ut in die festo : hoc esse iuxta Gen. Rubricam nemo nescit. Decretum vero **3197** (5426) ad III edicit lectiones easdem in die octava festi B. M. V. de *Auxiliis*, non ut in die festo, sed ut in festo Patrocinii eiusdem B. M. Virginis esse legendas. Si ergo animadvertas legem generalem non esse in casu particulari applicandam pro PP. Capuccinis, quaevis incohaerentia evanescit.

5. Iuxta Decretum in *Amalphitana,* 8 Maii 1896 ad II, officium ad libitum omitti potest, ut votivum recitetur : de illo vero ex praecepto recitando, eo ipso quo acceptatum fuerit, diebus liberis nihil dicit. Aliud in *Nanneten* 18 Iul. 1884 ad II expunctum est : tertium in *Aquen.* 4 Sept. 1883 ad rem facere non videtur.

6. Decretum **2272** (3949), edicit Titularis festum integras habere Vesperas in concursu cum Dedicatione Cathedralis Ecclesiae ; quia illud primarium, istud secundarium. Decretum autem **2872** (4985) ad II dat Vesperas integras Dedicationi in concursu cum Patrono: intellige Dedicationem propriae Ecclesiae, et evanescet quaevis incoherentia.

7. Decretum **2479** (4332) stare optime potest ; nam unius circiter metri ab altari distantia comprehendit certe

pradellae spatium, subter quo cadavera sepulta esse non debent iuxta recentissimam dispositionem (*V. Ephem. n. 12 an. 1898, pag. 699*).

8. Decretum **2244** (3903) ad 2, respicere non poterat diem II Aug. uti impeditam ab officio S. Alphonsi de Ligorio, quod satis recens relative est, unde bene die eadem perpetuo reponendum erat Officium S. Petri ad Vincula, die I dicti mensis perpetuo impeditum. Summa dubii in eo consistit, an celebrari debeat festum in die assignata, etsi haec occurrat in Dominica: responsio generalissima et affirmativa nulli discussioni est obnoxia.

9. Decretum **2616** (4583) ad 1. Missam lectam permittit feria V in Coena Domini, petita venia ab Ordinario, in paroeciis ruralibus, in quibus aliae functiones celebrari nequeunt: Decretum vero **2799** (4870) ad I eamdem Missam generaliter prohibet, cum de praefatis paroeciis non agatur. Ergo utrumque perfecte conveniunt.

SPECIMEN CALENDARII
UNIVERSALIS ECCLESIAE
PRO ANNO DOMINI 1900
in quo PASCHA contingit die 15 Aprilis.

Tabella Temporaria.

Litera Dominicalis . . . g.
Aureus Numerus . . . . 1.
Epacta . . . . . XXIX.
Litera Martyrologii . . . N.
Indictio Romana . . . XIII.
Cyclus Solaris . . . . 5.
Dominicae post Epiphaniam 5.
Dominicae post Pentecosten 25.

Festa Mobilia.

Septuagesima . . . 11 Febr.
Dies Cinerum . . 28 Febr.
Pascha Resurrectionis 15 Apr.
Rogationes, 21, 22, 23 Maii.
Ascensio Domini . 24 Maii.
Pentecostes . . . 3 Iunii.
Corpus Christi . . 14 Iunii.
Dominica 1. Adventus 2 Dec.

Quatuor Anni Tempora.

In vere . . 7, 9, 10 Mart.
In aestate. . 6, 8, 9 Iunii.
In autumno . 19, 21, 22 Sept.
In hyeme . 19, 21, 22 Dec.

NUPTIAE CELEBRARI POSSUNT

A die 7 Ianuarii ad diem 27 Februarii inclusive, et a die 23 Aprilis ad diem 1 Decembris pariter inclusive.

IANUARIUS

✠ 1. F.2.Circumcisionis D.ni *d. 2. cl.*
2. F. 3. Oct. Stephani *d.* c. octavar.
3. F.4.Oct.Ioannis *d.* c.oct.
4. F. 5. Oct. Innoc. *d.*
5. F.6. Vigil. Epiph. *sem.* c. Telesphori.
✠ 6. S. **Epiphaniae D.ni** *d. I. cl. cum oct. privil.*

Cras mane aperiuntur Nuptiae.

✠ 7. D. infra oct. 1. p. Epiph. *sem.* c. oct. — *Inc. Ep. I. ad Corinthios.*
8. F. 2. De 2. die infra oct. *sem.*
9. F. 3. De 3. die infra oct. *sem.*
10. F. 4. De 4. die infra oct. *sem.*
11. F. 5. De 5. die infra oct. *sem.* c. Hygini.
12. F. 6. De 6. die infra oct. *sem.*
13. S. Oct. Epiph. *d.*
✠ 14. D. 2. p. Epiph. Nominis Iesu, *d. 2. cl.* c. Dom.(ac Felicis in Laud. et Miss. priv.)
15. F. 2. Pauli I. Erem. *d.* c. Mauri. — *Inc. Ep. II. ad Corinthios*, ex Dom. praec.
16. F. 3. Marcelli I. *sem.* — *Resumuntur Suffragia.*
17. F. 4. Antonii *d.*
18. F. 5. Cathedrae Rom. *d.*

m. c. Pauli Ap. ac Priscae.

19. F. 6. Canuti *sem. ad libit.* c. Marii et Soc.
20. S. Fabiani et Sebastiani *d.*
✠ 21. D. 3. p. Epiph. Agnetis *d.* c. Dom. — *Romae et aliq. loc.* S. Familiae *d. m.* c. Agnetis et Dom.
22. F. 2. Vincentii et Anastasii *sem.* (Romae *d.*) — *Inc. Ep. ad Galatas*, ex Dom. praec.
23. F. 3. Raymundi a Pennaf. *sem.* c. Emerentianae. — *In Stat. Eccl. et Veneto.* Desponsat. B. M. V. *d. m.* c. Ioseph ac Emerentianae.
24. F. 4. Timothei *d.* — *Inc. Ep. ad Ephesios.*
25. F. 5. Convers. Pauli *d. m.* c. Petri Ap.
26. F. 6. Polycarpi *d.*
27. S. Io. Chrysostomi *d.*
✠ 28. Dom. 4. p. Epiph. De ea *sem.* c. Agnetis. — *Inc. Ep. ad Philippenses.*
29. F. 2. Francisci Salesii *d.*
30. F. 3. Martinae *sem.* (Romae *d.*) — *Inc. Ep. ad Colossenses.*
31. F. 4. Petri Nolasco *d.*

FEBRUARIUS.

1. F. 5. Ignatii *d.* — *Inc. Ep. I. ad Thessalonicenses.*
✠ 2. F. 6. Purificationis B. M. V. *d. 2. cl.*
3. S. Hilarii (*f. 14 Ian.*) *d.* c. Blasii. — *Inc. Ep. II. ad Thessalonicenses.*
✠ 4. Dom. 5. p. Epiph. Andreae Corsini *d.* c. Dom. — *Inc. Ep. I. ad Timotheum.*
5. F. 2. Agathae *d.*
6. F. 3. Titi *d.* (*In Stat. Eccl.* Hyacinthae Mariscott. *d.*) c. Dorotheae. — *Inc. Ep. II. ad Timotheum.*
7. F. 4. Romualdi *d.*
8. F. 5. Ioannis de Matha *d.* — *Inc. Ep. ad Titum.*
9. F. 6. Cyrilli Alexandrini *d.* (*In Stat. Eccl.* Titi *ass. ex 6 hui. d.*) c. Apolloniae.
10. S. Scholasticae *d.* — *Inc. Ep. ad Philemonem.*
✠ 11. D. Septuagesimae 2. *cl. sem.* c. Sept. Fundatorum.
12. F. 2. De ea — *vel* Vot. Angel. — *In Stat. Eccl.* Cyrilli Alexandrini (*ass. ex 9 hui.*) *d.* — *Extra Stat. Eccl. in loc. in quib. concess. est Off. Desponsat.* Raymundi a Pennaf. (*ass. ex 23 Ian.*) *sem.*
13. F. 3. De ea — *vel* Vot. Apost. — *In Stat. Eccl.* Raymundi a Pennaf. (*ass. ex 23 Ian.*) *sem.* — *aliq. loc.* Orationis D.ni *d. m.* (c. Raymundi a Pennaf. *in Stat. Eccl. tant.*).
14. F. 4. Valentini *simp.* — *vel* Vot. Ioseph, c. Valentini.
15. F. 5. Faustini et Iovitae *simp.* — *vel* Vot. Sacram. c. Faustini et Iovitae.
16. F. 6. De ea — *vel* Vot. Passionis.
17. S. De B. M. in Sabb. *simp.* — *vel* Vot. Imm. Concept.
✠ 18. D. Sexagesimae 2. *cl. sem.* c. Simeonis.
19. F. 2. De ea — *vel* Vot. Angel.

20. F. 3. De ea — *vel* Vot. Apost. (*Romae*. Vot. Petri et Pauli) — *aliq. loc.* Comm. Passionis *d. m.*
21. F. 4. De ea — *vel* Vot. Ioseph.
22. F. 5.Cathedrae Antioch. *d. m.* c. Pauli Ap.
23. F. 6. Vigil. Petri Damiani *d.* c. Vigil.
† 24. S. Mathiae *d. 2. cl.*
✠ 25. D. Quinquagesimae 2. *cl. sem.* (c. Margaritae Corton. *in Italia et ubi est concess.*)
26. F. 2. De ea — *vel* Vot. Angel.
27. F. 3. De ea — *vel* Vot. Apost. (*Romae*. Vot. Petri et Pauli).

Cras clauduntur Nuptiae.

28. F. 4. Cinerum *simp.*

MARTIUS

1. F. 5. De ea — *vel* Vot. Sacram. (Per tot. Quadrag in Off. de Ss. dicitur 9. l. de hom. et fit com. feriae).
2. F. 6. De ea — *vel* Vot. Passionis — *aliq. loc.* Spineae Coronae *d. m.*
3. S. De eo — *vel* Vot. Imm. Concept.

Incipit pars verna Breviarii.

✠ 4. D 1. Quadrag. *1. cl.sem.* c. Casimiri ac Lucii I.
5. F. 2. De ea — *vel* Vot. Angel.
6. F. 3. De ea — *vel* Vot. Apost. (*Romae*. Vot. Petri et Pauli).
7. F. 4. Quat. Temp. Thomae Aquin. *d.* c. Perpetuae et Felicitatis.
8. F. 5. Ioannis de Deo *d.*
9. F. 6. Quat. Temp. Franciscae Rom. *d.* — *aliq. loc.* Lanceae et Clavor. *d. m.* c. Franciscae Rom.
10. S. Quat. Temp. Quadrag. Mm. *sem.*
✠ 11. D. 2. Quadrag. 2. *cl. sem.*
12. F. 2.Gregorii Magni I.*d.*
13. F. 3. De ea — *vel* Vot. Apost. (*Romae*. Vot. Petri et Pauli).
14. F. 4. De ea — *vel* Vot. Ioseph.
15. F. 5. De ea — *vel* Vot. Sacram.
16. F. 6. De ea — *vel* Vot. Passionis. — *aliq. loc.* Sindonis D.ni *d. m.*
17. S. Patritii *d.*
✠ 18. D. 3. Quadrag.2.*cl.sem.*
✠ 19. F. 2. **Ioseph** *d. 1. cl.*
20. F. 3. Cyrilli Hierosol. (*f. vel ass. ex 18 hui.*) *d.*
21. F. 4. Benedicti *d. m.*
22. F. 5. De ea — *vel* Vot. Sacram. — *In Italia.* Catharinae Fliscae Adurnae *d.* — *aliq. loc. extra Ital.* Gabrielis Archang. (*f. 18 hui.*) *d. m.*
23. F. 6. De ea — *vel* Vot. Passionis (1) — *aliq. loc.* **(a, c, d, e.)** Quinque Vulnerum D.ni *d. m.* — (**b**) Gabrielis Archang. (*f. 18 hui.*) *d. m.* (1).

(1) Maioris perspicuitatis gratia diebus 23 et 24 huius mensis litera alphabetica praemittitur variis officiis : earumdem autem significatio heic subiicitur :

a) In Italia ubi est concessum officium S. Gabrielis et officium quinque Vulnerum.

b) In Italia ubi est concessum officium S. Gabrielis tantum.

c) In Italia ubi est concessum officium quinque Vulnerum tantum.

d) Extra ubi est concessum utrumque officium.

e) Extra ubi est concessum officium quinque Vulnerum tantum.

24. S. De eo—*vel* Vot. Imm. Concept. — *aliq. loc.* **(a)** Gabrielis Archang.(*f. 18 hui.*) *d. m.*
✠ 25. D. 4. Quadrag. 2. *cl.* **Annuntiationis B. M. V.** *d. 1. cl.* c. Dom.
26. F. 2. De ea (℟℟. ex 1. Noct. Dom. praec.) — *vel* Vot. Angel. cum ll. 1. Noct. *De libro Exodi*, ex Dom. praec.
27. F. 3. Ioannis Damasceni *d.*
28. F. 4. Ioannis a Capistrano *sem.* ll. 1. Noct. *De libro Exodi*, ex Dom. praec. (*ubi fer.2.praec. non fuerunt lectae*).
29. F. 5. De ea — *vel* Vot. Sacram.
30. F. 6. De ea — *vel* Vot. Passionis. — *aliq. loc.* Pretiosiss.SanguinisD.ni *d. m.*
31. S. De eo — *vel* Vot. Imm. Concept.

APRILIS

✠ 1. D. Passionis *1. cl. sem.* « Cessant. Suffragia et Off. vot. »
2. F. 2.Francisci a Paula *d.*
3. F. 3. De ea.
4. F. 4. Isidori *d.*
5. F. 5. Vincentii Ferreri *d.*
6. F. 6. VII. Dolorum B. M. V. *d. m.*
7. S. De eo.
✠ 8. D. Palmarum *1. cl. sem.*
9. F. 2. mai. hebd. De ea.
10. F. 3. mai. hebd. De ea
11. F. 4. mai. hebd. De ea.
12. F. 5. in Coena Domini *d. 1. cl.*
13. F. 6. in Parasceve *d. 1. cl.* (nihil de Hermenegildo).
14. Sab. Sanctum *d. 1. cl.* (nihil de Iustino, Tiburtio et Soc.)
✠ 15. D. **Pascha Resurrectionis** *d. 1. cl. cum oct.*
† 16. F. 2. De ea *d. 1. cl.*
† 17. F. 3. De ea *d. 1. cl.* (nihil de Aniceto.)
18. F. 4. De ea *sem.*
19. F. 5. De ea *sem.*
20. F. 6. De ea *sem.*
21. S. De eo *sem.*
✠ 22. D. in Albis *1. cl.* De ea *d.* c. Soteris et Caii.

Cras mane aperiuntur Nuptiae.

23. F. 2. Georgii *sem.* — *Inc. lib. Act. Ap.* — « Suffr. de Cruce. »
24. F. 3. Fidelis a Sigmaringa *d.*
25. F. 4. Marci *d. 2. cl.*
26. F. 5. Cleti et Marcellini *sem.* — *aliq. loc.* B. M. V. de Bono Consilio *d.m.*
27. F. 6. Leonis I.(*f. 11 hui.*) *d.* — *aliq. loc.* Cleti et Marcellini (*ass. ex 26 hui.*) *sem.*
28. S. Pauli a Cruce *d.* c. Vitalis.
✠ 29. D. 2. p. Pascha. Petri *d.* c. Dom.
30. F. 2. Catharinae Sen. *d.* (Romae *d. 2. cl.*)

MAIUS

† 1. F. 3.Philippi et Iacobi *d. 2. cl.*
2. F. 4. Athanasii *d.*
† 3. F. 5. Inventio Crucis *d. 2. cl.* c. Alexandri I. et Soc. in Laud. et Miss. priv.
4. F. 6. Monicae *d.*
5. S. Pii V. *d.*
✠ 6. D. 3. p. Pascha. Patro-

CINII IOSEPH *d. 2. cl.* c. Dom.

7. F. 2. Stanislai *d.* — *Inc. lib. Apocal.* ex Dom. praec.
8. F. 3. Appar. Michaëlis Archang. *d. m.*
9. F.4.Gregorii Nazianz. *d.*
10. F. 5. Antonini *d.* c. Gordiani et Epimachi.
11. F. 6. Ioannis ante P. L. *(f. 6 hui.) d. m.* ll. 1. Noct. de Scr. occ.
12. S. Nerei et Soc. *sem.*
✠ 13. D. 4. p. Pascha. De ea *sem.* — *Inc.Ep. Iacobi.*
14. F. 2. Anselmi *(f. 21 Apr.) d.* (*aliq. loc.* Leonis I. *f. 11 Apr. d.*) c. Bonifacii.
15. F. 3. De ea — *vel* Vot. Apost. (*Romae.* Vot. Petri et Pauli) — *aliq. loc.* Anselmi (*f. 21 Apr.*) *d.*
16. F. 4. Ubaldi *sem.* — *aliq. loc.* Ioannis Nepomuc. *d.*
17. F.5. Paschalis Baylon *d.*
18. F. 6. Venantii *d.*
19. S. Petri Caelestini *d.* c. Pudentianae.
✠ 20. D. 5. p. Pascha. De ea *sem.* c. Bernardini Sen. — *Inc. Ep. I. Petri.*
21. F. 2. ROGAT. De ea — *vel* Vot. Angel. In 2. Noct. loco ant. *Ascendit* dic. ant.*Immittet* (*In Italia.*Felicis a Cantalicio *sem. — aliq. loc. extra Ital.* Ubaldi *ass. ex 16 hui. sem.*) c. fer.
22. F. 3. ROGAT. De ea — *vel* Vot. Apost. (*Romae* Vot. Petri et Pauli) — *aliq. loc. in Ital.* Ubaldi (*ass. ex 16 hui.*) *sem.* (In Miss. de semiduplici 2. or. fer.)
23. F. 4 ROGAT. Vigil. Ascens. De ea — *vel* Vot. Ioseph,c. Vigil.(In Miss. de Vigil. 2.or. ROGAT.— In Miss. de S. Ioseph 2. or. Vigil. 3. ROGAT).
✠ 24. F. 5. **Ascensio Domini** *d. 1. cl. cum oct.*
25. F. 6. Gregorii VII. *d.* c. oct. ac Urbani I. — *Inc. Ep. II. Petri.*
26. S. Philippi Neri *d.* c. oct. ac Eleutherii. — *Romae* ✠ PHILIPPI NERI *d. 2. cl.* c. Eleutherii in Laud. et Miss. priv.
✠ 27. D. infra oct. De ea *sem.* c. M. Magdal. de Pazzis. oct. ac Ioannis I. — *In Italia.* M. Magdal. de Pazzis *d.* c. Dom., oct. ac Ioannis I. — *Inc. Ep. I. Ioannis.*
28. F. 2. Augustini Cantuar. *d.* c. oct.
29. F. 3. De oct. *sem.* — *In Stat. Eccl.* B. M. V. Auxil. Christ (*f.24 hui.*) *d. m.* c. oct.
30. F. 4. De oct. *sem.* c. Felicis I. — *In Stat. Eccl.*Ferdinandi III.*sem.* c. oct. ac Felicis I. — *Inc. Ep. II. Ioannis.*
31. F. 5. Oct. Ascens. *d.* c. Angelae Merici et Petronillae.

IUNIUS.

1. F. 6. De ea *sem.* — *Inc. Ep. III. Ioannis.*
2. S. Vigil.Pent.De ea *sem.* c. (*cum 9. l. ex 2 una)* Marcellini et Soc. in Laud. tant. — *Inc. Ep.*

Iudae. « Cessant Octavae. ».

✠ 3. D. **Pentecostes**. *d. 1. cl. cum oct. privil.*

† 4. F. 2. De ea *d. 1. cl.* (nihil de Francisco Caracciolo)

† 5. F. 3. De ea *d. 1. cl.* (nihil de Bonifacio).

6. F. 4. Quat. Temp. De ea *sem.* c. Norberti.

7. F. 5. De ea *sem.*

8. F. 6. Quat. Temp. *sem.*

9. S. Quat. Temp. *sem.* c. Primi et Feliciani.

Incipit pars aestiva

Breviarii.

✠ 10. D. 1. p. Pent. *1. cl.* Trinitatis *d. 2. cl.* c. Dom. ac Margaritae.

11. F. 2. Barnabae *d. m.*

12. F. 3. Ioannis a S. Facundo *d.* c. Basilidis et Soc. — *Inc. lib. I. Reg.* ex fer. 2. praec.

13. F. 4. Antonii a Padua *d.*

✠ 14. F. 5. **Corporis Christi** *d. 1. cl. cum oct. privil. — aliq. loc. cum oct. privil. ut Epiph.*

15. F. 6. De oct. *sem.* c. (*sine l.*) Viti et Soc.

16. S. De oct. *sem.*

✠ 17. D. infra oct. 2. p. Pent. De ea *sem.* c. oct.

18. F. 2. De oct. *sem.* c. (*sine l.*) Marci et Marcelliani.

19. F. 3. Iulianae de Falconeriis *d.* c. oct. ac Gervasii et Protasii (*cum eor. 9. l.*)

20. F. 4. De oct. *sem.* c. (*sine l.*) Silverii.

21. F. 5. Oct. Corporis Christi *d.* c. (*sine l.*) Aloisii.

22. F. 6. **Cordis Iesu** *d 1. cl.* (nihil de Paulino.)

23. S. Vigil. Basilii (*f. II hui.*) *d.* c. Vigil.

✠ 24. D. 3. p. Pent. **Nativ. Ioannis Bapt.** *d. 1. cl. cum oct.* c. Dom.

25. F. 2. Gulielmi *d.* (*Romae et aliq. loc.* Gallicani *d.*) c. oct.

26. F. 3. Ioannis et Pauli *d.* c. oct.

27. F. 4. De oct. *sem.* — *Romae et aliq. loc.* Gulielmi (*ass. ex 25 hui.*) *d.* c. oct.

28. F. 5. Vigil. Leonis II: *sem.* c. oct. et Vigil.

✠ 29. F. 6. **Petri et Pauli** *d. 1. cl. cum oct. — aliq. loc.* c. omn. App.

30. S. Comm. Pauli *d. m.* c. Petri Ap. ac oct. Vesp. de seq com. oct. Ss. App. ant. *Petr. Apost. etc.* V. *Constitues*, or. *Deus qui hodiern.*, diei oct. S. Ioannis Bapt. et Dom. (*In Eccl. Urb. ubi cras fit de dupl. 1. cl.* Vesp. de seq. com. diei oct. S. Ioann. Bapt., Dom. et oct. Ss. App. privilegiatae).

IULIUS

✠ 1. D. 4. p. Pent. Pretiosiss. Sanguinis D.ni *d. 2. cl.* c. diei oct. Nativ. Ioannis et Dom.-- *Romae addit.* com oct. Ss. App. (*et ita die seq. ante com. simpl.*)

2. F. 2. Visitationis B. M. V. *d. 2. cl.* c. Processi et Martiniani.

3. F. 3. De oct. *sem.*

4. F. 4. De oct. *sem.*

5. F. 5. Antonii M. Zaccaria *d.* c. oct.
6. F. 6. Oct. App. *d.*
7. S. Cyrilli et Methodii *d.*
✠ 8. D. 5. p. Pent. De ea *sem.* c. Elisabeth Portug. — *Inc. lib. II. Reg.* — *aliq. loc.* Comm. omn. Pontif. *d.* c. Dom. et Elisabeth.
9. F. 2. De ea — *vel* Vot. Angel. — *Romae.* Prodigior. B. M. V. *d. m.* — *In Stat. Eccl.* Veronicae de Iulianis *d.* — *aliq. loc. (extra Romam) Inc. lib. II. Reg.* ex Dom. praec.
10. F. 3. Septem Fratrum *sem.* — *Inc. lib. II. Reg.* ex Dom. praec. (*nisi huiusmodi Initium iam lectum fuerit*).
11. F. 4. Pii I. *simp.* — *vel* Vot. Ioseph, c. Pii I. — *Romae* Veronicae de Iulianis (*ass. ex 9 hui.*) *d.* c. Pii I.
12. F. 5. Ioannis Gualberti *d.* c. Naboris et Felicis.
13. F. 6. Anacleti *sem.*
14. S. Bonaventurae *d.*
✠ 15. D. 6. p. Pent. De ea *sem.* c. Henrici.
16. F. 2. B. M. V. de Monte Carmelo *d. m.*
17. F. 3. Alexii *sem.* (Romae *d.*).
18. F. 4. Camilli *d.* c. Symphorosae et Filiorum.
19. F. 5. Vincentii a Paulo *d.*
20. F. 6. Hieronymi Aemiliani *d.* c. Margaritae.
21. S. De B. M. in Sabb. *simp.* (*vel* Vot. Imm. Concept.) c. Praxedis.
✠ 22. D. 7. p. Pent. M. Magd. *d.* c. Dom.
23. F. 2. Apollinaris *d.* c. Liborii — *Inc. lib. III. Reg.* ex Dom. praec.
24. F. 3. Vigil. De ea, c. Christinae — *vel* Vot. Apost. (*Romae.* Vot. Petri et Pauli) c. Vigil. et Christinae.
† 25. F. 4. Iacobi *d. 2. cl.* c. Christophori in Laud. et Miss. priv.
† 26. F. 5. Annae *d. 2. cl.*
27. F. 6. Pantaleonis *simp.* — *vel* Vot. Passionis. c. Pantaleonis.
28. S. Nazarii et Soc. *sem.*
✠ 29. D. 8. p. Pent. 1. Aug. De ea *sem.* c. Marthae ac Felicis II. et Soc. — *Inc. Parab. Salom.*
30. F. 2. Abdon et Sennen *simp.* — *vel* Vot. Angel. c. Abdon et Sennen.
31. F. 3. Ignatii de Loiola *d.*

AUGUSTUS

1. F. 4. Petri ad Vincula *d. m.* c. Pauli Ap. ac Machabaeorum.
2. F. 5. Alphonsi *d.* c. Stephani I.
3. F. 6. Invent. Stephani *sem.*
4. S. Dominici *d. m.*
✠ 5. D. 9. p. Pent. 2. Aug. Dedic. B. M. V. ad Nives *d. m.* c. Dom.
6. F. 2. Transfig. D.ni *d. m.* c. Xysti II. et Soc.
7. F. 3. Caietani *d.* c. Donati. — *Inc. lib. Ecclesiastes,* ex Dom. praec.
8. F. 4. Cyriaci et Soc. *sem.*
9. F. 5. Vigil. De ea, c. Romani — *vel* Vot. Sacram. c. Vigil. et Romani.
† 10. F. 6. Laurentii *d. 2. cl. cum oct.*

11. S. De oct. *sem.* c. Tiburtii et Susannae.
✠ 12. D. 10. p. Pent. 3. Aug. Clarae *d.* c. Dom. et oct.—*Inc. lib. Sapientiae.*
13. F. 2. De oct. *sem.* c. Hippolyti et Cassiani.
14. F. 3. Vigil. De oct. *sem.* c. Vigil. ac Eusebii. Miss. Vigil. c. oct. ac Eusebii.
✠ 15. F. 4. **Assumptionis B. M. V.** *d. 1. cl. cum oct.*
16. F. 5. Hyacinthi *d.* (*aliq. loc.* Rochi *d*). c. 2 oct.
17. F. 6. Oct. Laurentii *d.* c. oct. Assumpt.
18. S. De oct. *sem.* c. Agapiti — *aliq. loc.* Hyacinthi (*ass. ex* 16 *hui.*) *d.* c. oct. et Agapiti.
✠ 19. D. 11. p. Pent. 4. Aug. IOACHIM *d. 2. cl.* c. Dom.
20. F. 2. Bernardi *d.* c. oct. — *Inc. lib. Ecclesiastici*, ex Dom. praec.
21. F. 3. Io. Franc. Fremiot de Chantal. *d.* c. oct.
22. F. 4. Oct. Assumpt. *d.* c. Timothei et Soc.
23. F. 5. Vigil. Philippi Benitii *d.* c. Vigil. (*excepi. Roma*).
† 24. F. 6. BARTHOLOMAEI *d. 2. cl.* — *Romae.* Vigil. De ea — *vel* Vot. Passionis, c. Vigil.
25. S. Ludovici *sem.* (in Gallia *d.*) — *Romae* † BARTHOLOMAEI *d. 2. cl.*
✠ 26. D. 12. p. Pent. 5. Aug. De ea *sem.* c. (Ludovici *Romae tant.* et) Zephyrini. — *aliq. loc.* Purissimi Cordis B. M. V. *d. m.* c. Dom. (Ludovici *Romae tant.*) et Zephyrini.
27. F. 2. Ioseph Calasanctii *d.*
28. F. 3. Augustini *d.* c. Hermetis.
29. F. 4. Decollat. Ioannis Bapt. *d. m.* c. Sabinae.
30. F. 5. Rosae Limanae *d.* c. Felicis et Adaucti.
31. F. 6. Raymundi Nonnati *d.*

SEPTEMBER

1. S. De B. M. in Sabb. *simp.* (*vel* Vot. Imm. Concept.) c. Aegidii et Duodec. Fratrum.

INCIPIT PARS AUTUMNALIS BREVIARII.

✠ 2. D. 13. p. Pent. 1. Sept. De ea *sem.* c. Stephani Reg. — *Inc. lib. Iob.*
3. F. 2. De ea — *vel* Vot. Angel.
4. F. 3. De ea — *vel* Vot. Apost. — *In Stat. Eccl.* Rosae a Viterbio *d.*
5. F. 4. Laurentii Iustiniani *sem.*
6. F. 5. De ea — *vel* Vot. Sacram.
7. F. 6. De ea — *vel* Vot. Passionis.
✠ 8. S. NATIVITATIS B.M.V. *d. 2. cl. cum oct.* c. Hadriani in Laud. et Miss. priv.
✠ 9. D. 14. p. Pent. 2. Sept. Nominis B. M. V. *d. m.* c. Dom. ac Gorgonii.
10. F. 2. Nicolai a Tolentino *d.* c. oct.
11. F. 3. De oct. *sem.* c. Proti et Hyacinthi.
12. F. 4. De oct. *sem.*
13. F. 5. De oct. *sem.*
14. F. 6. Exaltat. Crucis *d. m.* c. oct.

15. S. Oct. Nativ. B. M. V. *d.* c. Nicomedis.
✠ 16. D. 15. p. Pent. 3. Sept. VII. Dolorum B. M. V. *d. m.* c. Dom., Cornelii et Cypriani ac Euphemiae et Soc.
17. F. 2. Impressio Stigmat. Francisci *d.*
18. F. 3. Iosephi a Cupertino *d.*
19. F. 4. Quat. Temp. Ianuarii et Soc. *d.* c. fer. — *Inc. lib. Tobiae*, ex Dom. praec.
20. F. 5. Vigil. Eustachii et Soc. *d.* c. Vigil.
† 21. F. 6. Quat. Temp. Matthaei *d. 2. cl.* c. fer.
22. S. Quat. Temp. Thomae a Villanova *d.* c. fer. ac Mauritii et Soc.
✠ 23. Dom. 16.p. Pent. 4. Sept. De ea *sem.* c. Lini ac Theclae. — *Inc. lib. Iudith.*
24. F. 2. B. M. V. de Mercede *d. m.*
25. F. 3. De ea — *vel* Vot. Apost. (*Romae.* Vot. Petri et Pauli).
26. F. 4. Cypriani et Iustinae *simp.* — *vel* Vot. Ioseph. c. Cypriani et Iustinae.
27. F. 5. Cosmae et Damiani *sem.* — *Inc. lib. Esther*, ex Dom. V. Sept.
28. F. 6. Wenceslai *sem.*
29. S. (Romae ✠) Dedic. Michaelis Archang. *d. 2. cl.*
✠ 30. D. 17. p. Pent. 1. Oct. Hieronymi *d.* c. Dom.

OCTOBER.

1. F. 2. Remigii *sem. ad libit. vel simpl. de praecepto* (in Gallia *d.*)—*Inc. lib. I. Machab.* ex Dom. praec.
2. F. 3. Angelorum Custodum *d. m.*
3. F. 4. De ea (℟℟. ex 1. Noct. Dom. praec). — *vel* Vot. Ioseph.
4. F. 5. Francisci *d. m.*
5. F.6. Placidi et Soc. *simp.* — *vel* Vot. Passionis (*Romae.* Gallae *d.*) c. Placidi et Soc.
6. S. Brunonis *d.*
✠ 7. D. 18. p. Pent. 2. Oct. Rosarii B. M. V. *d. 2. cl.* c. Dom. (Marci ac Sergii et Soc. in Laud. et Miss. priv.)
8. F. 2. Birgittae *d.*
9. F.3.Dionysii et Soc. *sem.*
10. F.4.Francisci Borgia *sem.*
11. F. 5. De ea — *vel* Vot. Sacram.
12. F. 6. De ea — *vel* Vot. Passionis.
13. S. Eduardi *sem.*
✠ 14. D. 19. p. Pent. 3. Oct. Callisti I. *d.* c. Dom. — *aliq. loc.* Maternitatis B. M. V. *d. m.* c. Callisti I. et Dom.
15. F. 2. Teresiae *d.*
16. F. 3. De ea — *vel* Vot. Apost. (*Romae.* Vot. Petri et Pauli.)
17. F. 4. Hedwigis *sem.*
18. F. 5. Lucae *d. 2. cl.*
19. F. 6. Petri de Alcant. *d.*
20. S. Ioannis Cantii *d.*
✠ 21. D. 20. p. Pent. 4. Oct. De ea *sem.* c. Hilarionis ac Ursulae et Soc.—*Inc. lib. II. Machab.* — *aliq. loc.* Puritatis B. M. V. *d. m.* c. Dom., Hilarionis ac Ursulae et Soc.
22. F. 2. De ea — *vel* Vot.

Angel. — *aliq. loc. Inc. lib. II. Machab.* ex Dom. praec.

23. F. 3. De ea — *vel* Vot. Apost.— *Romae.* Redemptoris *d. m.*

24. F. 4. De ea — *vel* Vot. Ioseph. — *aliq. loc.* Raphaëlis Archang. *d. m.*

25. F. 5. Chrysanthi et Dariae *simp.* — *vel* Vot. Sacram. c. Chrysanthi et Dariae.

26. F. 6. Evaristi *simp.* — *vel* Vot. Passionis, c. Evaristi.

27. S. Vigil. De ea — *vel* Vot. Imm. Concept. c. Vigil.

✠ 28. D. 21. p. Pent. 5. Oct. Simonis et Iudae *d.* 2. *cl.* c. Dom.

29. F. 2. De ea (R̂R̂. fer. 2.) — *vel* Vot. Angel. — *Igitur Eleazarus*, ex Dom. praec.

30. F. 3. De ea (R̂R̂. fer. 3.) — *vel* Vot. Apost. (*Romae.* Vot. Petri et Pauli) *Mortuo itaque*, ex fer. 2. praec.

31. F. 4. Vigil. De ea, ll. hom. (R̂R̂. fer. 4.) — *vel* Vot. Ioseph, c. Vigil. — *Antiochus autem*, ex fer. 3. praec.

NOVEMBER

✠ 1. F. 5. **Omnium Sanctorum**, *d. 1. cl. cum oct.*

2. F. 6. De oct. *sem.* Comm. omn. Defunct. *d.* — *Antiochus autem*, ex fer. 3. praec (*si fer. 4.praec. lect. non fuerit*).

3. S. De oct. *sem.*

✠ 4. D. 22. p. Pent. 1. Nov. Caroli *d.* c. Dom., oct. ac Vitalis et Agricolae. — *Inc. lib. Ezechielis.*

5. F. 2. De oct. *sem.*

6. F. 3. De oct. *sem.*

7. F. 4. De oct. *sem.*

8. F. 5. Oct. omnium Ss. *d.* c. Quatuor Coronat.

9. F. 6. Dedic. Basilic. Salvatoris *d.m.*c. Theodori.

10. S. Andreae Avellini *d.* c. Triphonis et Soc. (Hoc anno omitt. Dom. 2. Nov.)

✠ 11. D. 23. p. Pent. 3. Nov. Martini *d.* c. Dom. et Mennae.—*In Stat. Eccl.* Patrocinii B. M. V. *d. m.* c. Martini, Dom. et Mennae.

12. F. 2. Martini I. *sem.* — *Inc. lib. Danielis*, ex Dom. praec.

13. F. 3. Didaci *sem.* — *In Italia* StanislaiKostka *d.*

14. F. 4. Iosaphat *d.*

15. F. 5. Gertrudis *d.*

16. F. 6. De ea (R̂R̂. ex 1. Noct. Dom. 1. hui.) — *vel* Vot. Passionis. — *In Italia.* Didaci (*ass.ex 13 hui.*) *sem.*

17. S. Gregorii Thaum. *sem.* (Romae *d.*)

✠ 18. D. 24. p. Pent. 4. Nov. 6. p. Epiph. Dedic. Basilic. Petri et Pauli *d. m.* c. Dom.

19. F. 2. Elisabeth *d.* c. Pontiani.— *Inc. lib.Osee*, ex Dom. praec.

20. F. 3. Felicis de Valois *d.* — *Inc. Ioël.*

21. F. 4. Praesentationis B. M. V. *d. m.*

22. F. 5. Caeciliae *d.*

23. F. 6. Clementis I. *d.* c. Felicitatis.

24. S. Ioannis a Cruce *d.* c.

Chrysogoni — ll. 1. Noct. 1. *Inc. Amos*, ex fer. 5. praec. 2. *Inc. Abdias*, ex fer. 6. praec. 3. *Inc. Jonas*.

✠ 25. D. 25. ult. p. Pent. 5. Nov. Catharinae *d.* c. Dom. — *Inc. Michaeas*.

26. F. 2. Silvestri *d.* c. Petri Alexandrini — *Inc. Nahum*.

27. F. 3. De ea (*In Italia* RR. ex 1. Noct. Dom. 1. hui.) — *vel* Vot. Apost. (*Romae*. Vot. Petri et Pauli) — *Inc. Habacuc*.

28. F. 4. De ea — ll. 1. Noct. 1. et 2. *Inc. Sophonias*, 3. *Inc. Aggaeus*, ex fer. 5. seq. — *vel* Vot. Ioseph — *Inc. Sophonias* tant.

29. F. 5. Vigil. De ea, ll. hom. c. Saturnini — *vel* Vot. Sacram. c. Vigil. et Saturnini — *Inc. Aggaeus*.

✠ 30. F. 6. Andreae *d.* 2. *cl.*

DECEMBER.

1. S. De B. M. in Sabb. *simp.* — ll. 1. *Inc. Zacharias*, ex fer. 6. praec. 2. *Inc. Malachias*, 3. de B. M. V. — *vel* Vot. Imm. Concept. — ll. 1. Noct. 1. *Inc. Zacharias*, 2. et 3. *Inc. Malachias*.

Incipit pars hyemalis Breviarii.

Cras clauduntur Nuptiae.

✠ 2. D. 1. Adv. *1. cl. sem.* c. Bibianae « Cessant Suffragia ».

3. F. 2. Francisci Xaverii *d.* (Dieb. fer. per tot. Adv. in Off. 9. Lect. fit com. fer.)

4. F. 3. Petri Chrysologi *d.* c. Barbarae.

5. F. 4. De ea, c. Sabbae — *vel* Vot. Ioseph, c. Sabbae.

6. F. 5. Nicolai *d.*

7. F. 6. Vigil. (de qua nihil in Off.) Ambrosii *d.* (In Miss. 3. or. ac Ev. Vigil.)

✠ 8. S. **Immac. Concept. B. M. V.** *d. 1. cl. cum oct.*

✠ 9. D. 2. Adv. *2. cl. sem.* c. oct.

10. F. 2. De octava, *sem.* c. Melchiadis — *In Stat. Eccl. et aliq. loc.* Translat. Almae Domus B. M. V. *d. m.* (In regione Picena *d. 1. cl. cum oct. quae suspendit. usq. ad diem 16, et terminat ad Non. eiusd. diei)* c. Melchiadis *extra reg. Picen. tant.*

11. F. 3. Damasi I. *sem.* c. oct.

12. F. 4. De oct. *sem.*

13. F. 5. Luciae *d.* c. oct.

14. F. 6. De oct. *sem.*

15. S. Oct. Imm. Concept. B. M. V. *d.*

✠ 16. D. 3. Adv. *2. cl. sem.* c. Eusebii. (*In reg. Picena* addit. c. oct. Translat. Domus Lauret. in Laud. et Miss. tant.)

17. F. 2. De ea « Cessant Off. votiv. » *O Sapientia.*

18. F. 3. De ea. — *In Stat. Eccl., Veneto et Hispano.* Exspect. Part. B. M. V. *d. m.* — *O Adonai.*

19. F. 4. Quat. Temp. De ea — *O Radix.*

20. F. 5. Vigil. (de qua nihil in Off.) De fer. (sine

c. Vigil.). Miss. Vigil. c. fer. — *O Clavis.*

† 21. F. 6. Quat. Temp. Thomae *d. 2. cl.*— *O Oriens.*

22. S. Quat. Temp. De eo — *O Rex.*

✠ 23. D.4. Adv. *sem.* — *O Emmanuel.*

24. F. 2. Vigil. Nativ. De ea *simp.* Ad Laud. et deinc. *d.*

✠ 25. F. 3. **Nativitatis D. N. I. C.** *d. 1. cl. cum oct. priv.*

† 26. F. 4. Stephani *d. 2. cl. cum oct.* c. oct. Nativ. — *aliq. loc.* c. omn. Mm. et oct. Nativ.

† 27. F. 5. (Romae ✠) Ioannis *d. 2. cl. cum oct.* c. octavar.

† 28. F. 6. Innocentium *d. 2. cl. cum oct.* c. octavar.

29. S. Thomae Cantuar. *d.* c. octavar.

✠ 30. D. infra oct. Nativ. *sem.* c. octavar. — *Inc. Ep. ad Romanos.*

† 31. F. 2. Silvestri I. *d.* c. octavar.in Laud. et Miss.

Hodie et Anno insequenti 1901 litera Martyrologii erit **k**.

SOLUTIO QUAESTIONIS

pro mense Maio 1899 propositae.

PROPOSITIO.

Missa votiva, sive solemnis sive privata, indulta infra aliquam hebdomadam extra Vigilias privilegiatas, dici ne potest in Vigilia Epiphaniae?

SOLUTIO.

Ut clare faciamus satis praelaudatae petitioni, tria dicemus: 1° Vigiliam Epiphaniae non inter privilegiatas esse computandam; 2° Vigiliam Epiphaniae excludere votivas privatas et nonnisi solemnes pro re gravi admittere; 3° Vigiliam Epiphaniae, si agatur tamen de Missa votiva, indulta infra aliquam hebdomadam ad exclusionem tantum Vigiliarum privilegiatarum, non illam amplius reiicere, sive sit missa solemnis sive sit privata, eo ipso quod sit vere indulta ut sic.

1. Vigilia Epiphaniae non inter privilegiatas est computan-

da, hoc patet ex genuina notione Vigiliae privilegiatae. Privilegiata illa dicitur quae, non attento eius ritu inferiori v. g. semiduplici, nihilominus praevalet super altero officio ritus superioris v. g. duplicis. Porro Vigilia Epiphaniae ritus semiduplicis, nedum praevaleat, cedit omni officio cuiuscumque superioris ritus, iuxta generalem regulam occurrentiarum. Ergo dici nequit ex hoc capite privilegiata, cum privilegium definiatur : *lex aliquid speciale concedens uni vel pluribus contra vel praeter ius commune* (1). Quod non verificatur in casu.

Differt tamen a quacumque Vigilia minori aut communi, quae cedit etiam omni semiduplici, cum Vigilia Epiphaniae celebretur, nonobstante eius occurrentia cum aliquo semiduplici; et merito igitur ob eius semiduplicem ritum, quo carent aliae Vigiliae ordinariae, vocatur maior. Sed vox « maior » et vox « privilegiata » (quod non satis attenderunt auctores) toto coelo distant. Verbi gratia, feriae maiores non idem significant ac feriae privilegiatae. Posteriores, ut feria IV Cinerum et tota hebdomada sancta, nulli festo cedunt etiam I cl.; aliae vero Quadragesimae et Adventus iuxta normam communem cedunt omni festo ritus superioris, etiam semiduplicis. Pariter Vigiliae maiores Nativitatis Domini et Pentecostes vere privilegiatae sunt, quia nulli festo cedunt etiam I cl.; at aliter dicendum est de Vigilia maiori Epiphaniae quae, licet eiusdem ritus ac Vigilia Pentecostes, cedit cuicumque officio ritus etiam duplicis minoris iuxta solitum occurrentiae.

Quapropter, severe loquendo, errarunt Rubricistae qui computant Vigiliam Epiphaniae inter privilegiatas, sicut non recte loquerentur qui ferias maiores cunctas haberent veluti privilegiatas. Omnes quidem privilegiatae, sunt *maiores*, sed non vice versa dici potest universas maiores *privilegiari*. Haec multum interest observatio, si quis decipi noluerit legendo v. g. *Compendium Sacrae Liturgiae* cl. Pourbaix, vel *Liturgiam* in Seminario Mechlinen. edoctam a cl. Van Der Stappen, et etiam

(1) Ferraris, art. I, n. 1; Suarez, *De Legibus*, lib. 8, cap. I, n. 3; Craisson, *Manuale iuris* Tom. I, n. 156.

Praxim Sacra Liturg. a cl. De Herdt, qui indistincte usurpant Vigiliam privilegiatam pro Vigilia maiori.

Constat quoque ex decretis S. R. C. Vigiliam, de quo in casu, non privilegiatam reputari debere: « Cum in Basilica Va- « ticana Urbis, festum S. Telesphori Papae Mart., quod cadit in « Vigilia Epiphaniae Domini et celebratur sub ritu dupl., in « praeteritum per longum temporis spatium translatum sit ad « primam diem non impeditam, et officium factum sit de Vigi- « lia Epiphaniae; dubitatum fuit a nonnullis ex Canonicis dicti « Capituli, occasione novae impressionis Brev. Rom. ad usum « Cleri Vaticani, an persistendum esset in dicta consuetudine « transferendi dictum festum, vel potius servandae essent Rubr. « gen. Breviarii Romani, *quibus non consideratur Vigilia Epi- « phaniae ex privilegiatis.* » Interrogata eadem Rituum Congregatio respondit: « Servandas esse Rubricas, et celebrandum festum S. Telesphori cum nona lectione Vigiliae Epiphaniae, quacumque consuetudine non obstante « (1). Unde liquet dictam Vigiliam non haberi tamquam privilegiatam, cum postponatur simplici duplici minori, iuxta normam generalem quae vult duplicia cedere semiduplicibus.

Si obiicias Sacram Congregationem de novo consultam, unanimi Eminentissimorum voto dixisse: « servandam esse consuetudinem dictae ecclesiae, non obstante decreto ultimo loco facto super eodem dubio ab eadem S. C. die 16 Sept. prox. praet. » (2), non idcirco credendum est Vigiliam nunc haberi ut privilegiatam; sed *visis iuribus hinc inde deductis*, ut legitur in ipso decreto, favor et gratia conceditur dictae Basilicae, quin lex mutetur. Ergo tenendum est Vigiliam Epiphaniae non inter privilegiatas esse numerandam.

Adde decretum 28 Sept. 1675, ubi inter privilegiatas designantur Vigiliae Nativitatis Domini et Pentecostes, non autem Epiphaniae (3), et nihil amplius erit desiderandum in hac parte.

---

(1) S. R. C. 16 Sept. 1673, n. 1491 (2658).
(2) S. R. C. 2 Dec, 1673, n. 1496 (2669).
(3) Rub. gen. Tit. 4, n. 3.

2. *Vigilia tamen Epiphaniae excludit votivas privatas et nonnisi pro re gravi solemnes admittit.*

Ratio, quam afferunt Doctores, illa est quia gaudens ritu semiduplici et numquam sua commemoratione privanda (1), Vigilia Epiphania omnino Dominicae aequiparatur. Sed in Dominicis votivae privatae dici nequeunt, quia Rubrica loquitur tantum post Sabbata de aliis diebus *infra hebdomadam*, hoc est a Dominica ad Dominicam exclusive (2); deinde missae votivae feriis tantum, et nulla Dominicis, assignantur in Misssali (3). Imo Rubrica generalis declarat quod praecedentes Missae « et omnes aliae votivae in missis privatis dici possunt quocumque die officium non est duplex aut Dominica » (4). Vigilia igitur Epiphaniae, quae Dominicis fit aequipollens, non patitur missas votivas privatas.

Audi Guyetum (5), quem Merati refert, hanc Vigiliam Dominicis aequiparantem. Vides in festo I cl. in eam occurrente faciendam esse de ea commemorationem, quae in aliis Vigiliis omittitur in praedicto casu, et ulterius cognosces quod si vera Dominica est Vigilia Epiphaniae..... prohibentur missae votivae et defunctorum, ut liquet ex decretis (6).

Quaenam autem sunt haec decreta? Anno 1633, quaerebatur an votiva in cantu fundata, uti de Sacramento in feria V, de B. M. V. in Sabbato, et sic de aliis votivis aliorum dierum, posset de iis cantari Missa, quando est Dominica vel festum duplex....? S. R. C. respondit: *esse abusum*, ideoque loco missarum votivarum celebrandas esse Missas de festo currenti, et cum applicatione sacrificii satisfieri, et benefactorum mentem impleri (7).

Paulo post, supplicatur expresse an in Vigilia Epiphaniae dici possunt Missae privatae defunctorum, in qua a Capitulis S.

(1) N. 1549 (2753).
(2) Rubr. Brev. Tit. IX, n. 4.
(3) Post Commune *de Dedicatione Ecclesiae*.
(4) Tit. IV, n. 3.
(5) Lib. 4, cap. 6, quaest. 5.
(6) Lib. 4, cap. 5, quaest. 5.
(7) 24 Iul. 1688, n. 1714 ad 6 (3029).

Petri et S. Ioannis Laterani non fit de S. Telesphoro Papa et Mart. occurrente cum dicta Vigilia? Et S. R. C. respondendum censuit: *negative* (1). Haec autem responsio valet omnino pro missis votivis privatis, cum interpretetur textum Rubricae identice eumdem, Titulo V, *de Missis defunctorum* dicente; « Missae privatae pro defunctis quocumque die dici possunt praeterquam in festi duplicibus et Dominicis diebus », et Titulo IV *de Missis votivis* dicente pariter: « in missis privatis dici possunt pro arbitrio sacerdotis, quocumque die non est duplex aut Dominica ». Imo Congregatio declarat in diebus dominicis, quibus equivalens est Vigilia Epiphaniae, per missam de die adimpleri mentem benefactorum et indulgentias obtineri, perinde ac si celebratae fuissent Missae defunctorum (2).

Sed decretum 10 Dec. 1718 omne tollit dubium. Quaerenti an in Vigilia Epiphaniae Missae votivae et defunctorum celebrari possunt, S. Congregatio dixit; *negative, et ita decrevit et servari mandavit* (3). Quod intelligendum est de missis etiam in cantu celebratis, ut resultat ex alio decreto 32 Dec. 1353 (4). Ergo Missae votivae privatae neque legi neque cantari possunt in Vigilia Epiphaniae, licet non privilegiata.

Quoad missas solemnes pro re gravi, certe permittuntur in praefata Vigilia, sicut permittuntur in Dominicis per annum. Expungitur quidem decretum 11 Mart. 1837, n. 4806 ad 1, quod illas admittebat pro Dominicis etiam 2 cl., imo decretum 27 Mart. 1776, n. 4393 ad 20, quod expresse licentiam concedebat pro Vigilia Epiphaniae; sed doctrina non mutatur. Ephemerides hoc expresse docent anno 1896 pag. 441; non aliter sentiunt Auctores et Kalendaria, et ideo res non indiget ampliori demonstratione, quae consignabitur coeterum in III Volum. decretorum.

3. Si agitur, ut fert casus, de Missa votiva, sive privata sive solemni, indulta infra aliquam hebdomadam extra Vigilias

(6) 27 April, 1697, n. 1978 ad 5 (3428).
(1) S. R. C. 15 Sept. 1714, n. 2228 (3878).
(2) N. 2256 (3918).
(3) N. 2427 ad 3 et 4 (4237.

privilegiatas, certe illa dici potest in Vigilia Epiphaniae intra limites indulti.

Habemus in testimonium aliquod Cadurcence decretum. Calendarista petebat an in ecclesiis, ubi ter in qualibet hebdomada locum habere valent Missae de Requie cum cantu, dum officia occurrunt ritus duplicis, exclusis tamen semper duplicibus I et II cl., festis de praecepto servandis, feriis, Vigiliis, et Octavis privilegiatis, iam virtute supradicti indulti decantari liceat Missas de Requie, quum ex Rubrica diebus 2, 3, 4, et 5 Ianuarii Missae de Requie celebrari nequeant? Congregatio respondit: *affimative* (1), id est virtute indulti cantari possunt Missae de Requie in Vigilia Epiphaniae. Sed superius vidimus interpretationem Rubricae pro Missis defunctorum valere in casu pro Missis votivis, ergo Missae votivae infra aliquam hebdomadam indulta cum sola exclusione praefatorum, recitari quoque poterunt in Vigilia Epiphaniae. Quod ex iure ordinario pro Vigilia praelaudata illicitum foret, hoc ex indulto fit licitum intra limites et ad mentem indulti: unde si missae cantandae sunt, hae tantum permittuntur, et si hoc non requiritur, etiam sine cantu permittuntur.

Vide aliunde decreta relate ad missam votivam SS. Cordis Iesu: « In iis ecclesiis et oratoriis, ubi feria VI, quae prima unoquoque in mense occurrit, peculiaria exercitia pietatis in honorem divini Cordis, approbante loci Ordinario, mane peragentur, B. Pater indulsit ut hisce exercitiis addi valeat missa votiva de Sacro Corde Iesu, dummodo in illam diem non incidat aliquod festum Domini, aut duplex 1ae cl., vel feria, Vigilia, Octava ex privilegiatis, de caetero servatis Rubricis » (2). Deinde haec missa celebranda est cum Gloria, Credo, et unica Oratione ad instar votivae solemnis pro re gravi (3), (quia missa solemnis ista, est solum genus votivae quod semper permittitur, praeterquam in duplicibus I cl. vel privilegiatis feriis, Vigiliis, et

(1) S. R. C. 9 Maii 1857, n. 3049, dub. 2 (5241).
(2) S. R. C. 28 Iunii 1889.
(3) S. R. C. 20 Maii 1890, ad 1.

Octavis (1) sive sit lecta sive sit cantata (2). Quid exinde sequitur? Sequitur quod Missa SS. Cordis Iesu, diebus praefatis exceptis, legi vel cantari potest, quando mane fiunt in ecclesia celebrantis exercitia pietatis erga Cor Iesu ab Ordinario approbata, sed una tantum, si absque indulto iam missae votivae illa die prohiberentur.

His positis, quid in Vigilia Epiphaniae? Certe una legi vel cantari potest missa votiva SS. Cordis, quia die illa non excipitur; sed plures dici non possunt, quia essent extra Indultum et iam prohiberentur. Confer *Ephem. Liturg.* anno 1892. Quapropter sedulo attendendum erit indulto, ne aliquo modo quis illud transgrediatur.

A. Fourneret
ex Acad. Liturg. Romana,
Parochus loci vulgo dicti Lannes
(dioecesis Lingonensis).

QUAESTIO SOLVENDA

PRO MENSE IULIO 1899.

Alexius Canonicus et caeremoniarum magister Ecclesiae B. contra consuetudinem eiusdem Ecclesiae exigit: 1. ut in Missa solemni de requie acolythi e sacrario ad altare procedant manibus iunctis sine candelabris, quae cum cereis extinctis ponantur super abaco, accendendis ad *Agnus Dei*: 2. ut Subdiaconus, et non alius, incensum in thuribulum mittat pro Elevatione: 3. ut Celebrans, dicto *Placeat*, canere possit *Orationem super tumulum*, quae in Missali defunctorum prostat, et post eam Evangelium legere S. Ioannis, iuxta Rubricam. Quaeritur: 1. Quid Rubricae dicant vel erui ex iis possit,

(1) Ephem. Liturg. anno 1890, pag. 210.

(2) S. R. C. 20 Maii 1892 et 22 Iuuii 1892 ad 2 *Meten.* 30 Aug. 1892 ad 1 *in Strigonien.*

quidque servandum, circa candelabra, de quibus supra, et circa ministrum, qui thus ponere debeat in thuribulum pro Elevatione? 2. Quid iudicari queat de origine, usuque praefatae Orationis super tumulum? 3. Quomodo Alexius iudicandus?

BREVE LEONIS PP. XIII

ad Domum Desclée, Lefebvre & Socior.

IN ILLIUS PERITIAE STUDIIQUE RELIGIONIS LAUDEM

DILECTIS FILIIS PRAESIDIBUS OFFICINAE LIBRARIAE

a S. Ioanne Evangelista nuncupatae

LEO PP. XIII

Dilecti Filii, salutem et Apostolicam Benedictionem.

Quintum volumen Actorum Nostrorum a vobis splendide editum devoteque oblatum libenter nuper gratoque animo accepimus. In quo profecto novum prospeximus argumentum tum peritiae, qua officina vestra libraria pollet, tum studii, quo vos ferimini in religionis decus augendum. Nec minus placuit quod ex vestris litteris cognovimus, in studiosorum scilicet emolumentum atque eorum praesertim qui tuendae veritati scripto dant operam, conclavia vos Romae aperuisse, in quibus ephemerides et commentaria catholica magno numero sapienterque selecta prostant legenda. Pergite, dilecti filii, religioni bonisque artibus, quo modo datur, favere.

Nos autem, paternae Nostrae benevolentiae testem ac munerum divinorum auspicem, Apostolicam Beuedictionem vobis, familiis vestris, vestrisque officinatoribus amantissime impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die XXII aprilis MDCCCXCIX Pontificatus Nostri anno vigesimo secundo.

LEO PP. XIII.

SUPER CALENDARIO

STUDIUM

1. Calendarium a calendis, uti patet, eruitur, quia antiqui, uti plures etiam impraesentiarum, scribebant Kalendarium, initiali retenta littera Graecorum, a quibus ad nos dictum vocabulum venit: nunc tamen quasi latinum, ex usu, nomen redditum, iure Calendarium cum Latii initiali legitur. Verbum *kaleo* radix est termini, quae latine *voco* significat, et italice dicimus *chiamare*. « Priscis enim temporibus, ait Ferraris *(ad verb.* Kalendarium, *n. 1)*, sacrificio a Rege et Pontifice celebrato, idem Pontifex, *kalato*, idest, vocato populo in capitolium, quot numero dies a kalendis ad Nonas superessent, pronunciabat, et quintanas quidem, quinquies dicto verbo *kalo*, septimanas, repetito septies, praedicabat; et hunc diem, qui ex his diebus, qui *kalarentur*, primus esset, placuit *kalendas* vocari ». Ab eiusmodi facto derivat Calendarium, cui non amplius veluti *vocationis* significatio tributa est, sed id quod in eventu accidit. Hinc Calendarium impraesenti idem est ac « quaedam dierum ac mensium ex quibus annus constat, omniumque, quae diebus ac mensibus adiuncta sunt, coordinatio *(Ferraris*, loc. cit.) ». Sed et hic nota, praefata adiuncta essentialem pro nobis Calendarii partem constituere: sunt autem indicatio feriarum et festivitatum, quae singulis diebus recoluntur, ut si ab hac indicatione abstraheres, vix Calendarii nomen haberes. Calendarium itaque est: Diarium indicans dies operibus servilibus addictos, iuxta legem hominibus impositam, et dies divino cultui destinatos, prout iisdem hominibus convenit, qui communem Creatorem agnoscunt. Hoc quidem pro

omnibus generatim, sive ad saecularem sive ad ecclesiasticum homines coetum pertineant. Verum cultus, qui Deo tribuendus est, vel directus esse potest vel indirectus: ille ipsum Deum respicit, iste vero Angelos et Sanctos qui habitant in caelis, quorum sanctitatem a Deo plus minusve participatam novimus. Hinc Calendarium in unoquoque die aliquod assignat officium, tamquam modum vel Deum, vel sanctos caelites honorandi. Equidem impraesenti parum vel nihil refert fidelibus, si hoc vel illud assignetur in Calendario officium, quod ecclesiastici tantum, vel publice vel private agunt; sed hoc gravissimum est incommodum, maximeque, ut videre erit, plorandum. Nihilominus et fideles plures, non solum in festis solemnioribus, quod commune est omnibus, sed etiam in multis aliis, infra annum, minoris ponderis, cum officio ecclesiasticorum participant, meliori, inquam, ratione qua possunt. Calendarium itaque, non solum ecclesiasticos respicit, sed et fideles omnes, cum sive populi de relativis adimplendis muneribus edoceantur, quae et opus servile spectant, et Deo caelitibusque laudem tribuendam. Neminem autem latet, per dicti muneris observantiam singulos propriam perfectionem, tam externam quam internam, tam civilem quam etiam religiosam, facilius attingere.

2. Hinc facile intelligitur quare Calendarii ordinatio curam vigilem sibi semper assumpserit Auctoritatis in orbe: adeo ut in tempora pluribus mutationibus, quae ad perfectiorem illud redegerunt formam, obnoxium fuerit. Primum, quod noscimus, Calendarium instituit Romulus, nostri quasi germen informe satisque rude. Incrementum aliquod postea accepit sub Numa Pompilio, quippe quod nisi naturali solis anno, lunari profecto accesserit, prouti Graecorum consuetudo ferebat. Quod nihilominus cum populorum necessitatibus facere satis vix posset, perturbationis enim et confusionis erat, Iulius Caesar nova illud perfectione donavit, quae ultima esse videbatur, Calendarium, Sosigenis

opera, naturali solis cursui, iuxta Aegyptiorum usum, conforme reddens. Sed vero hoc quoque, cum non tantum anno solari accederet, sed et illum praetergrederetur, in oppositum incidit excessum. Tandem veram sumpsit Calendarium perfectionem suam sub immortali Gregorio Pontifice XIII, quod proinde perpetuum nullius hactenus variationi subiectum fuit. Summus enim laudatus Pontifex, Clavio et Ciacconio adlaborantibus, minuta plura, quae unicuique anno deerant, neglectaque ante fuerant, computare necessarium censuit. Ex quo factum est, ut in hoc ultimo Calendario quodvis temporis incommodum vitatum fuerit pro insequentibus saeculis, et praecedentium saeculorum perturbationi per plures, quos in antecessum computavit, dies obviam ierit (1). Quanti autem huiusmodi Gregoriana Calendarii perfectio sit facienda, totus orbis praedicat, cum populi cuiusvis nationis, ipsique Protestantes, tardius licet, seu Germanici, seu Britanni, ambabus ulnis acceperint, Borussia (2) tantum excepta, haud ex alia profecto ratione, quam religionis odio. Gregorianum namque Calendarium ideo libenter nationes acceptarunt, quia perspicue noverunt computationis exactitudinem, quemadmodum et necessitatem ut annus communis, quantum fieri possit, solari responderet: quod in praelaudato Calendario adamussim obtinetur. Et revera maximum ex perfecta mox dicta computatione commodum sequitur, quod breviter perpendendum est. Semel statuto paschate in prima dominica lunae XIV proximiore, quae accidit post absolutum veris aequinoctium, hoc est post diem

(1) Plura minuta a Iulio Caesare neglecta eo populos conduxerant, ut annus decem antea diebus inciperet, quam par erat: hinc Gregorius XIII statuit, ut unius anni computatio decem diebus retro abiret, sicque aequinoctium vernum, quod in undecimum diem Mensis Martii incidebat, decem diebus suppressis, a die 21 inceptum fuit.

(2) Impraesenti haec quoque natio Calendarium Gregorianum adhibitura est ex iam condita Principis lege.

21 Martii, et nunquam proinde ante diem 24 Aprilis, ita res disposita evadit, ut omnia festa, sive mobilia, quae a Pascha dependent, sive fixa quae dies cuiusvis mensis occupant, eadem semper ratione recurrant, eodemque ordine nulli amplius mutationi obnoxio. Hinc, Pascate velut cardine posito, nullius est negotii populo et clero dignoscere quibus diebus festivitates sint recolendae, seu in Dei eiusque mysteriorum, seu in Sanctorum honorem: ut uterque perfacile queat, et suis operibus propriis diebus vacare, et Deo sanctisque caelitibus assignatis pariter diebus meritas laudes reddere.

3. Hisce nunc positis, prosequentes studium, licet inquirere, num aliquid melius ac perfectius, addi possit systemati in Calendario Gregoriano proposito. Cui quaesito ut faciamus satis, sequentia animadvertimus. *a)* Quamvis explorata res sit, Calendarium Gregorianum, stabilitate ac perpetuitate, uti etiam conformitate civilis anni cum solari, omnibus aliis excellere, nihilo tamen secius inficiandum non est, quod dierum denominationem spectat, nec immutabile esse, neque perpetuum, sed tantummodo annuum. Dies enim fixum non possident nomen, sed veluti perpetuo motu illam in unoquoque anno permutant. Ita, si anno praesenti Pascha occurrit die 2ª Aprilis, anno insequenti occurret eiusdem mensis die 15ª: retro abibit anno 1901, hoc est die Aprilis 7ma: anno 1902 satis ultra redibit, videlicet die 30ª Martii: deinde anno 1903 iterum progreditur ad diem 12 Aprilis, et sic deinceps in singulis annis continuo mutabitur, uti superius innuimus, a die 22 Martii ad 25 Aprilis. *b)* Idem perspicies proinde incommodum in festis, quae Dominicis affixa, quippe quae a Paschate dependent, ut et *mobilia* nuncupentur. Licet enim haec a Pascha aequaliter semper distent; nihilominus, mensibus inspectis in quibus occurrere possunt, nunc antea nunc tardius eveniunt, spatio diebus 25 comprehenso: quod facile per se intelligitur, nec explicatione opus habet. *c)* Neque incommodum eiusmodi minuitur

e festis, quae diebus mensis affixa sunt, quaeque proinde *fixa* dicuntur. Fixa namque sunt quidem quod attinet dies mensis, sed mobilia, seu mutabilia sunt quod spectat hebdomadam, in qua eveniunt. Ita ex. gr. festum Ss. Philippi et Iacobi hoc anno 1899 feria II^{a} hebdomadae IV^{ae} post Pascha celebrabitur : anno sequenti 1900 occurret feria III^{a} hebdomadae post Pascha secundae : item anno 1901 ulterius procedet, et recoletur feria IV^{a} post Paschatis hebdomadam III^{am} etc. etc. atque ita de reliquis. Hoc autem, quamvis sub aliquo respectu ordinatum videri possit, non potest quin uti incommodum habeatur, et sub alio respectu inordinatum. Illud, quia semper eodem die eiusdem mensis occurrunt, hoc vero quia nunc citius nunc serius dicta festa celebranda veniunt. Quamvis incommodum superius relatum maius appareat, cum profecto gratum dici nequeat, festa hac illac cum Pascha, nunc prius nunc postea, per 35 dierum spatio discursare.

d) Hinc graviorem complicationem perturbationemque derivantem nemo non videt ; festa enim mobilia saepissime cum fixis coincidunt, quae diebus mensium adhaerent. Hoc inconveniens nullius erat momenti, cum Calendarium ultimam emendationem a Gregorio Pontifice XIII accepit, quia festa fixa pauciora erant. Sed successu temporis nimis increverunt, atque impraesenti adeo multiplicata manent, ut Calendarium universale parum absit, quod plenum fiat. Ex eo multiplicatae super praeminentiis controversiae, quae innumerabilia S. R. Cong.nis provocarunt decreta, nec interim habuere finem, Rubricarum emendationibus pluries dedere locum ; et, quod magis refert, nec satis plorandum, translationum festorum indefinitus est numerus.

c) Diximus *quod magis refert :* gravissimum enim ex his translationibus oritur consectarium, quod forte haud satis hucusque observatum est, ut ob oculos legentium nunc ponere necessarium duxerimus. Iam consuetudo satis prava invaluit,

ex qua functiones suas ecclesiastici persolvunt, et populus fidelis cum illis nil prorsus ut plurimum, rarius vix participat. Officia solemnia peraguntur in choris, Vesperarum et Matutini: ubi fideles? Horae celebrantur minores: ubi fideles? Ipsa solemnior Missa peragitur: ubi fideles? Aut *rari nantes* dicerentur *in gurgite vasto*, aut Ecclesia deserta. Si musicus fit cantus plures fideles assistunt, sed quis Canonicis Horis, propter eas, inquam, assistit? Missa privata auditur a fidelibus, Benedictioni cum Venerabili, aliisque pietatis exercitiis praesto sunt; sed divina officia pro populo christiano res velut extraneae evaserunt. Huiusmodi functiones clericorum propriae factae sunt, in iisque populus est omnino profanus. Heu nobis! In Ecclesiae incunabilis, et per plura saecula haud ita res erant, cum Invitatorii officii propositum, populus coadunandus erat. Aliter se res habebant, dum fideles cum cantu Missae plus minus participabant. Nonne mutatus color optimus? Nonne aurum diceres in scoriam versum? Sed eventuum causa quaerenda. A veritate non credimus recedere si dicamus, ex causis hanc inter praecipuas fuisse, continuam festorum translationem: quae forte divini ipsius officii fastidium genuit, posita, a qua profecto abstrahi nequit, frigefacta caritate.

f) Ad Calendarium namque redeuntes, fideles adibant Ecclesiam aliquod festum in Calendario notatum celebraturi, et aliud clericos celebrantes audiebant. Calendarium notabat ex. gr. divum Antonium Conf., et clerici, ob accidentalem vel forte perpetuam translationem, officium de S. Lucia Virg. et Mart. agebant. In Calendario inscriptus erat S. Ioannes Chrysostomus Episc. et Doct., festum S. Marcelli Mart. recolebant clerici. De festo S. Barnabae Apost. cogitabat de more populus, agebatque clerus S. Athanasium. Quid mirum, si, pristino fideles fervore amisso, Ecclesiam pro divinis officiis frequentare desierint, clerumque in suis festis reliquerint, quorum amplius participes esse nequibant? Sed pro dolor! Christiani populi

praesentia quantum adiungit gaudii in divinis officiis celebrandis, tantum moeroris tristitiaeque addit absentia illius.

P. P. SCHOLASTICUS C. M.

(Continuabitur).

APPENDIX

MEDIOLANEN.

Circa obligationem recitationis Officii defunctorum.

Eminentissimi Patres

Cum, ex reverentia qua vos prosequor, Emi et Rmi Patres, nequeam pensum mihi commissum detrectare, ut morem geram iussioni vestrae, exponam humiliter quae in hac quaestione sane difficili mihi occurrerunt, emendanda profecto a sapientioribus et praesertim a vobis, PP. EE.

Status quaestionis est: Sacerdotes Ambrosiani tenentur in quadragesima unum Nocturnum, Laudes et Vesperas defunctorum recitare, in feriis per annum Laudes et Vesperas, non secus ac illi, qui utuntur ritu Romano, fere eadem tenentur obligatione in die Comm. omnium defunctorum.

Quaeritur: *utrum in hisce casibus possint satisfacere obligationi ex iustitia (propter acceptam eleemosynam) per eandem divini officii recitationem, ad quam tenentur ex kalendario seu eo quod sunt in sacris, ita ut unica officii divini recitatione satisfaciant obligationi praecepto Ecclesiae impositae et obligationi ex eccepta eleemosyna susceptae.*

Quaestio, prout proponitur, attingit eos, qui, eo quod sunt in sacris, tenentur ex kalendario recitare certis diebus Officium Defunctorum: beneficiarii silentio premuntur. At sententia coetus sacerdotum Mediolanensium habiti die 26 Apr. 1894 versatur disserte etiam circa beneficiarios, atque eos dumtaxat obligationi subiicit bis (seu pluries) officium in facta hypothesi recitandi, ceteris liberatis.

Oportet, puto, et de beneficiariis data opera agere, ut quoad eius fieri potest, res plene tractetur: cum praesertim, si demonstratur vel ipsos beneficiarios ea obligatione non teneri aut saltem incertam esse eorum obligationem, id multo magis in ceteris sit valiturum. Ceterum in ipsa expositione quaestionis authentice facta, de Beneficiariis quoque data opera agitur.

Doleo, acta conventus Mediolanensis non fuisse transmissa; nam non minimi momenti foret, causas nosse suffragii in quod omnes, nemine excepto, consenserunt, praecipue si multi fuerint qui convenerint et auctoritate praestantes. Quid enim, si ratio sententiae fuit consuetudo constans et universalis interpretandi hoc pacto legem? Cum legitima consuetudo sit optima legum interpres aut legem contrariam abroget novamque inducat, quaestio nostra, si lex vigens tantummodo spectetur, rediret ad quaestionem facti: exsistit ne in ecclesia Ambrosiana legitima consuetudo, quae eximit ordinatos simpliciter in sacris a dicta obligatione, subiicit vero eidem beneficiarios? Si res ita se habere dicatur, illa sola superesset quaestio, nimirum utrum congruum sit vel expediat, beneficiarios quoque ab ista obligatione liberare.

Quia vero me latet consuetudo ecclesiae Ambrosianae, quaestio autem eo pacto proponitur, ut ex principiis iuris moralisve doctrinae, tamquam adhuc speculative dubia, definienda videatur, iubeorque ipse meum consilium aperire, collatis quoque duorum Consultorum votis, qui de hac re egregie scripserunt: exponam breviter quod mihi videor ex communi doctorum sententia posse colligere.

Itaque quod spectat ad beneficiarios, ratio dubitandi, si quid video, nequit esse, quia ipsi tenentur pro fundatoribus benefi-

ciorum, officium, in eorundem suffragium, recitare. Obligatio huiusmodi nulla est, sive ex lege aut voluntate fundatorum, sive ex lege Ecclesiae. Et sane fundatores ne obligationem quidem recitandi officii imposuerunt. « Obligatio recitandi divinum Officium imposita est *solum ab Ecclesia* beneficiariis, ut cum aliis probat Suarez *De Relig. tr. 4, l. 4, c. 18*». Ita Lugo *Resp. Mor. l. 5. dub. 5 n. 11.* « Fundatores beneficiorum, ait Filliuccius, *tr. 23, n. 137*, non reperiuntur obligasse ad Horas canonicas. » S. Thomas *Quodl. 1, a. 13,* quaerit: «an habens duas ecclesias (duo beneficia) teneatur utriusque officium dicere ». Porro si obligatio recitandi Officii esset ex lege fundatorum, qui in suum suffragium iusserunt dici, posset saltem videri, habentem duo beneficia, bis in die debere Officium dicere. At S. Thomas, inter obiectiones, quas praemittit, ne memorat quidem hoc argumentum. Respondet autem negative : et perpendatur principium resolutionis: « Qui in aliqua ecclesia praebendam accepit, duobus obligatur, scilicet Deo, ut ei debitas laudes exsolvat pro suis beneficiis, et Ecclesiae, a qua accipit sumptus». De fundatoribus dicitur nihil. Veteres profecto nonnulli, quos refert Azor. *Inst. mor.) l. 10 De horis canonicis c. 4*, censuerunt, beneficiarios teneri iure naturali preces horarias recitare, ut satisfaciant iis qui beneficiorum reditus reliquerunt. Verum hanc non esse obligationem ex iustitia propter legem fundatorum hoc pacto instituentium beneficia, vel ex eo patet quod iidem doctores sub disiunctiva loquantur , debere divinum Officium persolvere vel saltem aliquas preces recitare. Atque ita resolvit Azor. Obligatio scilicet est gratitudinis, cui pluribus modis poterit fieri satis, ut advertit etiam Suarez *l. c.*

Et re quidem vera, si obligatio oriretur ex voluntate fundatorum hoc pacto instituentium beneficia, Ecclesia non exemisset omittentes recitare primo semestri, ab obligatione restituendi fructus, ut cum aliis monet S. Alph. *l. 4, n. 145.* Atque ita Garzias *De beneficiis tom 1, p. 3, c. 1, n. 5*: « Ex Const. Lateranensi et Pii V (urgente restitutionem fructuum solum post primum semestre) infertur, beneficiarios non recitantes Officium, non teneri ad restitutionem ex iure naturali et divino, sed ex

iure positivo dicti Concilii et Const. Pii V, in poenam peccati impediente acquisitionem. » Ideoque subdit: » Et ita de iure antiquo ante Conc. Lateranense verior erat sententia (Laymann *l. 4, tr. 2, c. 5 vocat communiorem*) beneficiatos non recitantes non teneri fructus restituere interim perceptos. »

Itaque non est, cur credamus, beneficiarios ex voluntate fundatorum debere recitare Officium in eorum suffragium. Sed lex eos ad id pensi obligans est lex Ecclesiae.

Quae tamen Ecclesiae lex obligat quidem beneficiarios ex motivo religionis, non autem ex motivo iustitiae, ut pro fundatoribus debitum solvant satisfactionis. Salmanticenses *De horis canonicis c. 2, n. 37*, aiunt: « Clericus beneficiatus, sive ordinatus sit in sacris sive non, solum ex religione tenetur ad horas canonicas; quia, supposito titulo beneficii, ex solo praecepto Ecclesiae : sub motivo religionis imposito, obligatur. » Et S. Alph. *l. c.*: «Ecclesia imponendo beneficiario onus officii, imponit ex motivo religionis. » At motivum suffragandi fundatores beneficiorum, quod sit ratio legis, nullibi apparet nec ullus producit canon, quo haec voluntas Ecclesiae demonstretur. Sane non pauca privilegia noscimus concessa ab Ecclesia fundatoribus beneficiorum et patronis: at nemo illud memorat, ut Officium ab obtinentibus beneficium in eorum suffragium recitetur.

Quod autem generatim valet in ritu Romano quoad Officia vel ferialia vel de sanctis, puto valere et in ritu Ambrosiano quoad Officium defunctorum, nisi lex specialis obstet. Nam quae ratio discriminis? haec una videtur posse excogitari: quia nempe illud Officium dicitur in suffragium mortuorum et idcirco fundatoribus prodesse potest. Verum 1. etiam Officium vivorum prodesse potest defunctis, et nihilominus non est imposita obligatio illud dicendi pro fundatoribus: 2 Aliud est, quod Officium defunctorum valeat pro defunctis, iisque prout tale est, sit applicandum; aliud est quod applicetur aut applicari debeat huic vel illi determinatae personae, puta fundatori. Ex priore non sequitur alterum. Perinde scilicet erit ac in ritu Romano die 2 Nov. quo obligamur quidem recitare Officium defunctorum, quin

prohibeamur tamen fructum medium applicare cui volumus, quemadmodum et Missae.

At obstatne in ritu Ambrosiano lex aliqua specialis?

Resp. I. Consuetudo antiquitatis (ex historia concinnata a Cl. Ceriani) non demonstrat obligationem proprie dictam, universalem recitandi Officium defunctorum certis diebus, multo minus obligationem in beneficiariis illud applicandi pro fundatoribus.

2. S. Carolus, a cuius lege repetitur haec obligatio recitandi Officium defunctorum, nihil habet de suffragandis fundatoribus. Extant eius verba apud Bonacina, doctorem Mediolanensem, quae praecipiunt Horas Canonicas recitari iuxta Breviarium Ambrosianum, quod tunc edebatur. At praeceptum de applicando Officio defunctorum fundatoribus nec Bonacina memorat, nec Cl. Ceriani.

3. Orationes (Oremus) in fine Officii (quod est argumentum alterius consultoris) non magis demonstrant, fructum medium Officii applicandum esse iis, de quibus fit mentio in Orationibus, quam Orationes in Missali Romano pro Missis quotidianis defunctorum probent applicandam esse Missam, quoad illum fructum medium, Pontificibus et Sacerdotibus. Haec spectant ad fructum generalem, quem intendit Ecclesia, cuius etiam nomine sacrificium offertur vel Officium dicatur.

Itaque etiam Ambrosianis applicatio Officii defunctorum libera relicta est. Non ergo ratio dubitandi, an beneficiarii duplici obligationi una recitatione satisfacere possint, oritur ex obligatione, quae nulla est, applicandi eam pro fundatoribus.

II. At ratio dubitandi esse potest, quia beneficiarius, eo quod talis, iam recitationem Horarum canonicarum debet ex iustitia; etsi enim motivum legis sit religio seu cultus Dei, beneficiario tamen fructus beneficii dantur sub pacto vel conditione, quod Horas canonicas recitet; ut idcirco peccet contra iustitiam non recitans et retinens fructus. Ita S. Alph. et est communis, saltem post decretum Pii V. Atqui ille, qui ex iustitia aliquid debet ratione officii sui, nequit pro eo aliud stipendium recipere. Ita Schmalzgr. *l.* 5. *t.* 3. *n.* 95. « Aliud est in parocho vel be-

neficiato, qui ex vi officii sui obligatus est ad ministranda spiritualia; nam hi, si sufficientem aliunde sustentationem habeant v. g. ex decimis et aliis proventibus ecclesiasticis, contra iustitiam peccant, si novum stipendium petant. Ita Communis doctorum et sumitur ex S. Thoma 2. 2. *q. 100, a. 3. ad 3.* Ratio est, quia universim contra iustitiam est exigere temporale stipendium ratione operis aliunde ex iustitia debiti». Iam vero benefitiatus qui ratione beneficii tenetur Officium mortuorum recitare; si semel illud recitans accipit praeterea stipendium quia recitat in funere, acciperet stipendium pro actione, quam iam ex iustitia debet.

Verum, omisso quod labor cantus non debetur, dubito sane an hoc argumentum sit efficax. Et primo, principium, ad quod provocat Schmalzgr. valet, si stipendium accipias ab iis, quibus iam ex iustitia opus debes; et non valet, si accipias ab aliis, quibus non debes. Atqui beneficiatus, ut suppono, non tenetur vi beneficii assistere funeri et applicare Officium defuncto. Cur ergo pro hac assistentia et hac applicatione libera non poterit stipendium accipere ? Consona est doctrina Moralium. Opus praestans duobus utile, licite ab utroque accipit mercedem (S. Alph. *III, 862*). Praeterea instantia habetur in casu non dissimili. Ponamus beneficium ita esse institutum, ut beneficiarius, debeat certo loco, die, hora Missam celebrare, relicta tamen ipsi libera applicatione; potest is accipere a tertio stipendium pro applicatione Missae sub his conditionibus celebratae. Ita Lugo *De Euchar. d. 21, n. 19 seqq* qui hanc sententiam dicit communem, citans Suarez, Vasquez, etc. quam sententiam ita explicat idem Lugo. « Supponimus, ait, aliquem expresse dicere: ego volo ut possis recipere stipendium ab alio et offerre pro illo perinde ac si a me nihil accepisses, et te liberum manere ab omni onere restitutionis: quae omnia implicite dicuntur, quoties cappellano datur aliquid solum ut celebret in tali loco, relicta illi facultate applicandi Missam alteri, a quo accipiat stipendium ». Congruit decretum S. C. C. relatum ex Gavanto a Benedicto XIV *Instit. 56, n, 8:* « Quando in fundatione Beneficii seu Cappellae expresse cautum est, non teneri celebrantem ad applicationem sacrificii.

eo casu poterit celebrans accipere novum stipendium et *unica Missa satisfacere obligationi Beneficii seu Cappellae et item danti novum stipendium.* 13 Iul. 1630. Non opus esse ut illud *expresse caveatur*, sed satis esse praesumptionem ex rationabilibus coniecturis, ostendit Resolutio huius S. C. *in Casalen.* 20 Febr. huius anni. « Neque id adversatur decreto huius S. Cong. *Nuper* sub Urbano VIII, cuius haec est declaratio quaedam: « Sacerdotes, quibus diebus tenentur celebrare ratione beneficii, seu cappellae, legati aut salarii, si eleemosynas etiam pro aliis Missis celebrandis susceperint, non posse eadem Missa utrique obligationi satisfacere. » Nam, ut monet idem Lugo, « haec debent intelligi iuxta terminos ipsius decreti, scilicet quando ex utroque stipendio obligatur sacerdos ad applicandum sacrificium pro illis. » Respondet autem rationi quae in contrarium afferebatur, « quia nimirum cum stipendium Missae detur ad sustentationem sacerdotis, consequens est, ut si sacerdos accepit stipendium ab aliquo pro illa Missa (fructum nempe beneficii), non habeat ius accipiendi rursus stipendium ad sui sustentationem ab alio pro eadem Missa: cessat enim titulus sustentationis exigendae ». Respondet Lugo, negans in casu proposito cappellani, utrumque esse stipendium: sed, abstractione facta ab eo casu speciali, quid prohibet pro una Missa duplex accipi stipendium, quando alter ex offerentibus gratum habet, ut et ab altero stipendium accipiatur pro eadem Missa eidem applicata? Perinde esset, ac si quis augere vellet stipendium quod alter dedit, non mutata intentione.

Quocirca si beneficiarius ratione quidem beneficii tenetur certis diebus Officium defunctorum recitare, ita tamen ut libera applicatio ei maneat, videtur posse stipem recipere propter assistentiam funeris et applicationem fructus eiusdem Officii facta defuncto. Saltem sententia contraria non est adeo certa, ut merito dubitare non liceat. Profecto his quaestionibus solvendis, praeter ius naturale, ex essentiis rerum collectum, se immiscet quoque ius positivum; ut proinde nosse oporteat quid in hac re Ecclesia velit aut permittat: verum, utrum Ecclesia clare significaverit voluntatem suam, videbimus paulo post, cum perpen-

demus argumenta alterius Consultoris. Reliquum esset ut expediremus argumentum ductum ex principio quodam, quod duplici obligationi nequeat fierit satis uno actu: at quia hoc argugumentum occurrit etiam contra eos, qui solo titulo ordinationis tenentur Horas canonicas recitare, ad hos gradum facimus.

Itaque in his certe valet quod iam diximus, sola lege Ecclesiae ex motivo religionis teneri eos obligatione recitandi Horas canonicas sive vivorum sive mortuorum: applicationem fructus liberam ipsis relinqui: praeterea in ipsis non habet locum ratio dubitandi, de qua mox locuti sumus, ducta ex possessione beneficii et, si quid valet instantia ex cappellano adducta, cui libera permissa est applicatio sacrificii, ea absque dubio vim omnem suam exerit in huiusmodi hominibus. Si qua est ergo difficultas ipsa ex eo erit, quod adsit duplex obligatio, cui uno actu fieri nequeat satis, vel vi iuris naturalis vel saltem positivi.

Iam vero certum est, quod non paucis in casibus potest uno actu fieri satis duplici aut multiplici obligationi: verum huius axiomatis intelligentia est parumper impedita; cum enim quaeritur, quandonam id locum habeat, regulam aliquam omnibus patentem, quae universalis sit, doctores non suppeditant. Sanchez in *Degalogum l. c. 14, n. 3* ait: quod uno actu vel pluribus actibus satisfiat pluribus praeceptis, id pendet ex intentione legislatoris. Atqui haec frequenter incerta est et ex coniecturis divinanda. Et quidem si idem sit motivum formale plurium praeceptorum eandem specie rem postulantium, facile convenit inter omnes, uno actu pluribus satisfieri praeceptis, ut si una audiatur Missa die dominica, in quam incidit aliud festum de praecepto. At si motivum sit diversum, quemadmodum in nostra hypothesi (motivum religionis ex lege Ecclesiae, motivum iustitiae ex stipe accepta), en doctrina Salmaticensium *De legibus c. 2, n.* 150: « Quando ex diverso motivo mandatum procedit, nisi constet de mente mandantis, regulariter deposcit actum distinctum ab eo, quem praecedens (h. e. aliud) praeceptum exigebat; quia sic communiter intendunt mandantes novum opus imponere. Et idcirco in dubio de intentione legislatoris, sentiendum est, velle

novum actum exigere: quia in dubiis iuxta communiter contingentia iudicandum est. » Qua in doctrina adverto duo. Alterum est, rationem allatam non videri satis efficacem; argumentum enim huc redit: ita accipienda est intentio mandantium, quia sic communiter intendunt mandantes: probas scilicet idem per idem. Alterum est, ut sumam quod dicitur, *nisi constet de mente mandantis*: atqui quando praecepta quidem recitatione Officii eaque absque ullo stipendio, relinquitur tamen recitanti libera applicatio fructus, satis constare videtur de mente mandantis, ut velit seu permittat uno actu fieri satis et obligationi a se impositae et alteri propter acceptam stipem. Quod manifestum est exemplo superius producto de celebratione Missae.

Et sane quid aliud lex postulat nisi ut eius voluntas fiat? si autem eam implendo, alia quoque lex impletur, id per se est ipsi indifferens. Fit enim quod praecipit: quod autem prohibet, est, ne aliquid fiat contra eius voluntatem, non, ne alia lex etiam impleatur, nisi certo constet, legem pro sui observatione actum a ceteris distinctum postulare. Atqui, attento iure naturali, quod odiosa restringi iubet, si uno actu perfecte utraque lex impleatur, praesumendum est, legislatorem acquiescere in tali observatione legis.

Iam vero lex praecipiens recitationem Officii ex motivo religionis perfecte impletur, etsi eadem recitatione, cuius libera manet applicatio, satisfiat obligationi ex iustitia propter stipendium; nam non minus exercet actum religionis qui stipem accipit, quam qui non accipit. Hic gratis impendendo opus, exercebit forte actum caritatis; sed religio eadem est.

Obstatne ius positivum? qua interrogatione revocamur ad quandam quaestionem facti: scilicet Ecclesia imponens ex motivo religionis recitationem Officii mortuorum, probatne, ut illi obligationi fiat satis recitatione, qua stipendium accipitur, an non? Possem afferre exemplum ex ritu Romano; nam die 2 Novembris debent omnes sacerdotes Missam celebrare pro defunctis, non prohibentur tamen eandem applicare cui voluerint et stipendium pro ipsa accipere. Asseruntur tamen in contrarium decreta quaedam Congregationis Sacr. Rituum, quae aliam

videntur ostendere intentionem Ecclesiae. Ea videre est in voto Magistri caeremoniarum Apost.

Verum huiusmodi decreta quaestionem nostram directe non attingunt: aegre autem generatim ex decretis illius Congregationis cum particularia sunt, conclusio universalis elicitur, quae valeat in aliis casibus, de quibus, utrum similes sint ignoratur, nisi probe teneatur integra ratio decreti, quam nihilominus plerumque oportet divinare.

Verum perpendam breviter decreta producta in medium.

Prius ex his non videtur ad rem facere neque ipse qui attulit, ei multum fidit. Discrimen est sane inter eum casum et nostrum. In nostro enim lex quidem Ecclesiae praecipit sacerdoti recitationem Officii, sed liberam relinquit applicationem, in illo autem Ceremoniale Episcop. ne dum praescribit Episcopo celebrationem Anniversariorum, sed etiam eorum applicationem, quam praeterea requirunt rursus Anniversaria vi alterius institutionis celebranda. Nihil porro refert, quod Episcopus vel absque stipendio assistat, cum teneatur semper applicare.

Difficultas est ex alio decreto in Taggen.; nam rubrica obligans ad recitationem Officii defunctorum et celebrationem Missae prima die mensis aliisve diebus, liberam Missae relinquit applicationem (De Herdt *Praxis Capitularis c. 37, II*). Verum quae est ratio decreti? Lex respicit chorum, spectat ad cultum publicum et sollemnem: puto satis fuisse huic decreto hanc rationem, ne scilicet cultus publicus minueretur, ne fidelibus causa afferretur suspicandi, voluntates defunctorum non impleri, et huiusmodi.

Itaque nondum constat de intentione Ecclesiae, quae velit, duplici illi obligationi, de qua quaestio nobis est, duplici actu fieri satis.

Quapropter, quod spectat ad simplices sacerdotes, pedibus eo in sententiam coetus Mediolanensium. Ad Beneficiarios vero quod spectat, iam ostendi rem, e sententia mea, saltem esse dubiam.

Omnis vero dubitationum ac scrupulorum causa removeretur, si, quod cl. Ceriani in Conclusione suggerit, liberarentur Am-

brosiani ab onere Officii Defunctorum, quo speciatim tenentur, et sapiens providentia S. Pii V ad eos quoque extenderetur. Argumenta a cl. Consultore allata vim persuasivam mihi habere videntur: si qua autem difficultas occurrit in solvenda quaestione speculativa; ea seponitur, si S. Ordo practicam hanc conclusionem amplecti dignetur. Ad quam quidem iam quadantenus munivisse viam videtur concessio a S. Sede facta Clero Ambrosiano, pro hoc anno 1897; sic enim paulatim, sensim sine sensu, vetera antiquantur. Privilegium supplicante Card. Archiepiscopo, datum est die 23 Febr. 1897.

Obsequentissimus servus

Dominicus Palmieri S. I.

RESP.

« Dilata et ad mentem ». Mens est ut Emus Archiepiscopus Mediolanensis petat prorogationem dispensationis hac super re iam ad annum obtenta a S. Rituum Congregatione. (1).

(1) Haec prorogatio petita et obtenta est sub die 28 Febr. 1897.

IMPRIMATUR

P. Fr. Albertus Lepidi O. P.

S. P. A. Magister.

IMPRIMATUR

Franciscus Cassetta Patriarch. Antioch. Vicesgerens.

Proprietas Literaria.

Roma, Tip. F.lli Amoroso — Torretta Borghese 22-25.

DILECTO FILIO

CHALCEDONIO MANCINI E CONGREGATIONE VINCENTIANA

Romam

LEO PP. XIII

Dilecte Fili, salutem et Apostolicam benedictionem.

Diligentiam tuam, qua annos iam amplius decem rei liturgicae illustrandae das operam, novimus plane magnique facimus. Tanti enim refert ut quae Ecclesia de sacra Liturgia decernit probe cognoscantur et observentur, quanti ut sancta sancte tractentur et fidelium pietas sacrorum maiestate augeatur. Tuos igitur labores, quorum testes sunt *Ephemeridum liturgicarum* oblata volumina, laude Nostra exornamus optamusque ut homines sacri cleri tibi opere ac voluntate faveant. Addimus vero, benevolentiae Nostrae pignus Apostolicam benedictionem, quam tibi peramanter impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die X Maii MDCCCXCIX, Pontificatus nostri anno vicesimo secundo.

Leo P.P. XIII.